

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'30,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem dele
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošilna plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neurankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Politična strast.

Vsi nepristranski opazovalci političnega razvoja v Jugoslaviji so soglasnega mnenja, da je naša državna uprava silno pomanjkljiva. Pomanjkljiva državna uprava je rodila med narodom splošno nezadovoljstvo z obstoječimi gospodarskimi razmerami, nezadovoljstva pa ni začela pravočasno lečiti hladna pamet, ampak ga je začela že takoj ob početku državnega rojstva podžigati slepa politična strast s svojim bojem za nadvlado onih političnih strank, ki so si samovoljno nadele pridevek »državotvorstva« in »nacionalnosti«.

Od ustanovitve naše države dalje se tvorne sile v narodu niso mogle nikdar pristo in svobodno razmahniti, kar bi bilo dalo pravo sliko o našem notranje-političnem položaju. Od vsega početka je pri nas vladal večji ali manji pritisk ali na posamezne društvene sile ali pa na plemenske sestavine v naši državi. Pritisk od zgoraj je rodil naravno protipritisk od spodaj, čemur so sledili razni vladni ukrepi, ki jih ni narekovala hladno računajoča pamet, ampak zaslepljena strast. Pritisk na Hrva-te in zloglasno batiranje hrvatskega prebivalstva je zjeklenilo ves hrvatski narod v eno samo opozicijsko falango in je stopnjevalo sovraštvo med obema narodoma do divje razjarjenosti, in ukrepi režimske reakcije proti delavstvu so pogнали važen sloj prebivalstva za dolgo vrsto let v tabor nepomirljive opozicije.

Vsi, ki so gledali ta razvoj našega političnega življenja s strahom v srcu za bodočnost države, so začeli svariti. A vse zastoni! Nad razumom, ki je veleval obstoječa in že silno poglobljena narodna in socialna nasprotstva omiliti in ublažiti in jih sčasoma odpraviti, je zmagała znova politika strasti, ki v svoji zaslepljenosti ne vidi in noče videti nobenih kompromisov, ampak hoče s silo svojo voljo vsiliti tudi ogromni večini naroda.

Politika razuma ne bi bila nikdar izdala obznane proti Hrvatom in jih tudi ne bi zapirala kar na stotine, ampak bi poskušala za dobro in s pošteno upravo iztrebiti vse vzroke nezadovoljnosti hrvatskega naroda. Politika razuma ne bi ravnala z Južno Srbijo kot z nekako »turško drajno«, ampak bi poskrbela v teh krajih za dobro gospodarstvo in za politično svobodo. Politika razuma ne bi plenila in ustavljala svobodnega časopisja, ampak bi skrbno upoštevala vse pritožbe in bi opravičenim pritožbam ugodila vsaj po možnosti, da bi dokazala vsaj svojo dobro voljo. Politika razuma ne bi fabricirala raznih dokumentov proti svojim političnim nasprotnikom, ampak bi dokazala nezadovoljnemu ljudstvu z dejanji in z dobro in pošteno upravo, da politični nasprotniki vlade nimajo prav.

Politika razuma pa je udušila politika slepe strasti, ki je rodila samovoljno nasilje. Politika strasti je narekovala obznano, čeprav mora vsak hladnokrvni in nepristranski opazovalec dogodkov priznati, da nasilna sredstva te vrste nasprotnost med obema narodoma ne morejo odpraviti, ampak jih morajo samo poglobiti in stopnjevati do divjega sovraštva. Politika strasti narekuje zapiranje vladni ne-ljubih oseb, ki se iz zaporov gotovo ne bodo vračale domov kot pristaši vlade, ampak bodo svoj srd nad krivicami in nad preganjanjem prenesli tudi na svoje potomce. Politika strasti narekuje ustavljanje in plenjenje listov, nepotrebno nadzorovanje shodov, razburjajoče razpuščanje nepolitičnih društev in političnih organizacij. Politika strasti ne pomirjuje, ampak podžiga najnižje človeške instinkte do besnosti.

Zalostno je, da se je dala zapeljati v politiko politične strasti in zaslepljenosti tudi ona slovenska inteligenca, ki se sama imenuje napredno liberalno. Slovenska napredna inteligenca je nekaj branila svobodo tiska in obsojala je politična preganjanja. Danes pa se je dala pod vplivom tujerodnega in tujekravnega življa med nami zapeljati tako daleč v politično strastnost, da hvali in zagovarja politična preganjanja, da hvali in zagovarja omejitve proste besede in svobodnega tiska! Ta-

kega političnega nazadovanja slovenske napredne inteligence ne bi bil nihče nikdar pričakoval!

Ali je slovensko napredništvo res že moralno tako globoko padlo, da nič več ne vidi in ne spozna, kam ga je zapeljala slepa politična strast? Ali ne more več spoznati, da more strastna zaslepljenost roditi samo zlo in gorje, dobro pa samo za vsiljenice semitskega pokolenja, ki so zanesli v naše politično življenje samo neugnan pohlep po denarju in brezmejno umazano maščevalnost?

Mi ne zahtevamo, naj slovensko napredništvo kar čez noč zataji vso svojo politično preteklost in naj prestopi v vrste Slovenske ljudske stranke. Tako naivni

nismo. Pričakujemo in upamo pa, da je v slovenskem naprednjstvu vendarle še nekaj moralne moči, da se bo dvignilo nad gnulobo in gnusobo politične zaslepljenosti in umazane židovske maščevalnosti in vladohlepnosti, ki je našem rodu popolnoma tuja in da se bo oprijelo zopet stare zastave prave svobode, vihravi in ničvredni prapor zatiranja, nasilja in političnega terorizma pa naj prepusti onim, ki so ga vredni. Grehi tuje krvi ki davijo danes vso Slovenijo, ne bi smeli omadeževati čiste slovenske krvi.

To naj slovenska napredna inteligenca uvažuje in po tem naj se 8. februarja odloči. Ne za nas, ker za nas se ne bo, ampak za sebe se naj odloči.

Borba med vladnima strankama.

PRIBIČEVIĆ IZVAJA TEROR TUDI NAD RADIKALI — PRIBIČEVIĆ STRAHUJE SURMINA. — TEROR ZAVZEMA VEDNO VEČJE DIMENZIJE.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Poleg neugodnega položaja, v katerega je vlada zašla vsled svoje pogrešene politike napram Hrvatom, so prišli tudi ostri notranji spori med vladnima strankama samima, ki so vsak čas hujši. Čimbolj se bližamo volitvam, tem ostrejši so. Med Pribičevićem na eni in hrvatskima izdajalcema Drinkovićem in Šurminom na drugi strani so ta nasprotja prišla že tako daleč, da se je danes govorilo, da bo moral eden ali drug izvajati posledice. Pribičević je namreč na Hrvatskem razvil teror ne samo proti Radicu, temveč tudi proti svojim prijateljem Drinkoviću in Šurminu. Zanimiv je slučaj, ki so ga morali doživeti ptačani pristaši Šurmina v sremski okolici. Ko so hoteli vložiti listo v Šurminom kot nosilec, je tamošnja policija po nalogu iz Beograda aretirala vse, ki so hoteli izročiti listo sodišču. Obdržali so jih v zaporu tako dolgo, da so zamudili rok, ki je bil določen za vlaganje! Šurmin je tako ostal brez liste. Kandidira samo v Zagrebu, kjer pa nima nade na uspeh.

Radi tega slučaja in še radi drugega, o katerem pa podrobnosti še niso znane in je prišlo do poboja, v katerem so bili trije pristaši Lorkovića ubiti, je Šurmin obiskal Pašića in protestiral proti Pribičevićevim metodam. Izjavil je, da bo takoj, ko bo dobil podrobne informacije od Drinkovića, ki se nahaja v Dalmaciji, obvestil Pašića o svojih nadaljnjih korakih. Zapretel je, da bo javil slučaj na najvišje mesto.

Proti Pribičeviću so nastopili prav odkrito tudi hrvatski radikali. Tako javljajo iz Bjelovara, da je bil tamkaj po Wilderjevem nalogu aretiran radikalni voditelj Canka, ko je hotel izročiti sodišču radikalno listo. Obdržali so ga tako dolgo v zaporu, da je potekel rok za vlaganje list. Predsedništvo hrvatskih radikalov je takoj poslalo radi tega postopanja brzojavno obvestilo kralju in vladi. S to stvarjo se je bavil radikalni glavni odbor, ki pa se je izjavil za nekompetentnega reševati te spore. Pretresala jih bo vlada na prihod-

nji seji. Vsi ti posamezni slučaji kažejo, kako malo kompaktnosti je v sedanjih vladnih strankah, ne samo v bloku terorja in nasilja, temveč tudi v posameznih strankah, ki so v tem bloku. Radi tega so njihove nade na uspeh pri volitvah vedno manjše in vlada pripravlja nova nasilja, s katerimi bi se lahko rešila. Nekateri celo izjavljajo, da je pripravljena vse storiti, da tudi po volitvah ostane sedanji režim, četudi bo ostal v manjšini.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je imel danes dopolne in popoldne sejo, na kateri se je bavil z velikim cepljenjem list radikalne stranke. Po dolgi debati je radikalni glavni odbor sklenil, da izda na ljudstvo poseben proglas, v katerem bo obsodil tiste, ki so cepili kandidatne liste, in v katerem bo objavil prave radikalne oficijske liste. Tako je prišlo, da so pretresali posamezne slučaje in nekatere ugledne pravke izključili iz radikalne stranke. Med drugimi so izključeni: znani radikal Tadija Pantović, ki je nastopil s samostojno listo proti dr. Kojiću, bivšemu obtoženemu ministru. Dalje Lazarević, ki je nastopil proti Pašiću, Čeda Kostić, ki je nastopil s samostojno radikalno listo proti Pribičeviću in še več drugih.

Najbolj zanimiv slučaj je v Velikem Bečkereku, kjer so proti Ninčeviću listi nekateri radikali sklenili s Pribičevićem sporazum in vložili listo pod imenom Narodni blok. Radikalni glavni odbor je sklenil po daljši debati, da se vsi radikali, ki se nahajajo na tej listi nacionalnega bloka izključijo iz stranke. Ta slučaj je tako zanimiv, da ga je treba posebe zabeležiti. Dočim je bil namreč prvoten načrt ta, da bodo radikali nastopili s Pribičevićem skupaj pod firmo Narodnega bloka, je glavna inštanca pričela izključevati vse, ki so na tako firmo pristali, in govorilo se je, da bo enaka usoda zadela tudi radikale v Sloveniji.

Seja se jutri nadaljuje in bodo spet o tem razpravljali.

Radikalni minister se pritožuje kralju.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Danes opoldne se je vrnil kralj Aleksander v Belgrad. Njegova vrnitev se različno komentira. Trdi se, da bo kralj pozval vlado na odgovornost za vse, kar se je delalo dosedaj. Diplomatski krogi še vedno trdijo, da bo pri tej priliki prišlo do zahteve, da vlada demisionira. Ta vest se potrjuje. V poli-

tičnih krogih se je posebno opazilo, da je kralja sprejel na kolodvoru samo železniški minister Stanić. Poleg tega kralja ni obiskal niti en minister razen dr. Ninčevića, ki se mu je potožil o intrigah, ki jih delata proti njemu Pribičević in Pašić v Velikem Bečkereku.

Bolgarski terorist na listi žerjavove stranke.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Iz Bitolje poročajo, da je tamkaj vložil kandidatno listo pod firmo samostojnih demokratov neki Rista Daskalović, rentier iz Beograda. Kolikor smo izvedeli, je ta Daskalović identičen z Risto Daskalovom, bolgarskim zemljoradnikom, ki je bil za časa Stambolijskijeve strahovlade načelnik policije in ima na vesti več ubojev in umorov in raz-

nih afer za časa Stambolijskega, nakar je pobegnil iz države. Sedaj so ga vzeli pod svoje okrilje Pribičevićevi demokrati in ga kandidirajo kot nositelja liste v Bitolju. Ta slučaj je vreden vse obsodbe. Dočim naši državljani ne dobe niti aktivne volilne pravice, se pusti temu kriminalnemu tipu kandidirati kot vladni kandidat.

Nasilja proti Bunjevciem.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Iz Novega Sada poročajo, da je tamkajšnja policija pri-

čela preganjati pristaše bunjevaško-šokačke stranke. Tako je v Novem Sadu okrajni glavar izvršil hišno preiskavo pri voditelju tamkajšnjih katoliških Bunjevcev kaplanu Petru Bernardu. Našel ni ničesar in moral je pustiti katoliškega duhovnika v miru.

Sodišče proti policijski samovolji.

Belgrad, 16. jan. (Izv.) Iz Subotice poročajo, da so tam zaprli 40 Mažarov. Sodišče jih je spustilo na svobodo, ker policija ni mogla predložiti nobenih dokazov o njihovi krivdi.

POLICIJA ZAPIRA — SODIŠČE IZPUŠČA.

Zagreb, 16. jan. (Izv.) Policijskega pristava Hrkovića, ki je bil včeraj aretiran, češ, da je kot tajnik mesne organizacije HRSS tudi po razpustu še opravljaj strankine posle, je danes na predlog preiskovalnega sodnika sodišče izpustilo na svobodo z motivacijo, da ni zakrivil ničesar kaznivga.

Novska, 16. jan. (Izv.) Danes je sodišče v Požegi izpustilo iz zapore posl. HRSS Ovanica in dva predsednika krajevskih organizacij HRSS. Zaprti so bili 6 tednov. Izpušteni so bili na predlog sodnika Maksimovića, ker se je izkazalo, da so popolnoma nedolžni. Tako je izjavil sodnik Maksimović, ki je Srb.

ŠE NI DOVOLJ DOKUMENTOV.

Zagreb, 16. jan. (Izv.) Danes od 2. do 7. zvečer se je vršila ponovna hišna preiskava na stanovanju Stjepana Radića, inž. Košutića in Prpića. Zaplenili so nekaj spisov, ki so pa po izjavi policije še brez vsakega pomena.

TISKOVNA SVOBODA.

Zagreb, 16. jan. (Izv.) Danes je bila prepovedana kolportaza časopisoma »Hrvat« in »Večer«.

PONUDENI PRICHEVANJE ZA RADICA

Zagreb, 16. jan. (Izv.) Včeraj je sodišče prejelo iz Moskve brzojavko, pisano na dve strani v hrvatskem jeziku. Kdo je odposiljatelj brzojavke, se ni moglo ugotoviti, ker je preiskovalni sodnik prejel brzojavko v trenutku, ko se je imel ves akt s pritožbo državnega pravdnika v zadevi Radića in tovarišev poslati banskemu stolu. Sodnik je priklopil brzojavko aktu in vse skupaj poslal banskemu stolu. Iz brzojavke se je moglo ugotoviti, da se s strani Kmečke internacionale nudi kot priča v Radićevi zadevi glavni tajnik Gorov, ki bi ovrgel kot neosnovane vse vesti, da je Kmečka internacionala organ III. internacionale ali da je z njo v zvezi. Gorov je pripravljen, da stopi v direktno zvezo s sodiščem in da na razpolaga vse potrebne dokaze. Vaš dopisnik je vprašal preiskovalnega sodnika, če ne gre tu za Dombal (kakor so poročali listi). Sodnik mu je odgovoril, da ne. Dombal je zastopnik poljskih kmetov v Kmečki internacionali. Kakor je zvedel vaš dopisnik, te brzojavke sodišče ne bo vzelo v pretres niti ne bo na njo odgovorilo, ker sodišče splošno po zakonu ne kliče prič iz inozemstva, razen če same pridejo k sodišču. — Ta brzojavka ne pomeni nič drugega kakor moralno manifestacijo, je dejal preiskovalni sodnik.

ZASLIŠEVANJE STJEPANA RADICA.

Zagreb, 16. jan. (Izv.) Danes dopolne in včeraj popoldne se je nadaljevalo zasliševanje Stjepana Radića. Ker je material ogromen, bo po izjavi preiskovalnega sodnika preiskava trajala dva do tri mesece, če se bo delalo zelo hitro in če ne bodo nastopile nobene nove komplikacije. Radić odgovarja na vsa vprašanja točno in je izjavil, da bo postal celotno in zelo obsežno obrambo, v kolikor pa radi zapore ne bo mogel nabaviti potrebnih prilog, bo navedel sodišču vire, kje jih dobi. Radić bere v zaporu časopise in knjige. Za sedaj Radića ne more obiskati nihče razen zagovornika.

OGRSKA ZA ZVEZO Z RUSIJO.

Budimpešta, 16. jan. (Izv.) V parlamentu je grof Bethlen branil zvezo z Rusijo. Rekel je, da bi bilo za Ogrsko zelo škodljivo, če bi ostala brez zveze z Rusijo v dobi, ko vse evropske države priznavajo, da je brez zveze z Rusijo obnova Evrope nemogoča.

BOJ ZA POLJSKE BARVE V GDANSKEM.

Gdansk, 16. jan. (Izv.) V Gdanku je dala poljska vlada postaviti poštne nabiralnike v poljskih barvah. Proti temu ukrepu je nastopil z vso odločnostjo mednarodni komisar za Gdansk. Ta nastop je izzval v poljskih krogih velikansko ogorčenje. Poljska vlada se bo pritožila na Društvo narodov.

AVSTRIJSKO-POLJSKA POGODBA.

Varšava, 16. jan. (Izv.) Senat je danes odobril med Avstrijo in Poljsko sklenjeno pogodbo o razsodiščih.

ZA STALNOST ANGLEŠKEGA DENARJA.

London, 16. jan. (Izv.) Angleška drž. banka je sklenila z ameriško drž. banko dogovor o vzdrževanju angleškega funta na zlati pariteti.

KUGA V CARIGRADU.

London, 16. jan. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča iz Carigrada, da je tam izbruhnila plućna kuga. V mestu je umrlo 5 oseb, v mohamedanskem taborišču pa 9 oseb. Smrt nastopa 36 ur po obolenju.

Italija.**UNIVERZA V NEAPLUJ ZARADI NEMIROV ZAPRTA.**

Neapolj, 16. jan. Zaradi spopadov med fašistovskimi dijaki in pristaši opozicije na tukajšnji univerzi je oblast tukajšnje univerze včeraj zaprla.

FAŠISTOVSKA PARLAMENTARNA KOMEDIJA.

Rim, 16. jan. Fašistovska večina je včeraj po par brezpomembnih govorih zaključila generalno razpravo o volivni reformi. Danes se pridejo na vrsto dnevni redi: Farinaccijev za večino, Orlandov za zbornično opozicijo in komunistični. Govorila bodeta tudi notranji minister Federzoni in Mussolini. Stvar se bo zopet končala z izglasovanjem zaupnice po večini. V sobotni seji bo po vsej priliki končno glasovanje o volivni reformi, ki se sprejme kakor jo je predložila vlada. Opozicija ostane slej ko prej na Aventinu.

Volivno gibanje.**IZ X. POGLAVJA VOLIVNEGA ZAKONA. (Kazniva dejanja.)****Člen 94.**

»Kdor da ali obeta volivu darilo ali mu ponudi ali obeta mesto v javni ali zasebni službi, da ga zavede, ... da za izvestno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje, se kaznuje z zaporom do enega leta in v denarju od 30 do 500 dinarjev.

Prav tako se kaznuje tudi volivec, ki sprejme darilo, ali pa si ga da obljubiti za to.

Člen 97.

Kot storilec dejanj naštetih v členih 92., 93., 94. in 95. se kaznujejo tudi oni, ki so dali sredstva ali pa pomagali, da se izvrši eno izmed gorenjih dejanj.

Sodi okrožno sodišče. Dejanja zastarajo tekom enega leta. Ovadi lahko vsakdo.

...

Laži in izmišljotine bodo glavno orožje nasprotnikov. Bodite previdni do skrajnosti. Posebno zadnje dni pred volitvami naj bodo naši zaupniki čuječi.

»Še več vojaštva! 24 mesecev naj služijo Slovenci! Slovenci v Srbijo, Srbi v Slovenijo!« Tako je zaklical Žerjavovec dr. Lukinič našemu poslancu Brodarju, ki je v parlamentarnem odboru govoril za skrčenje vojaške službe in za premostitev slovenskih vojakov iz Macedonije v Slovenijo. Fantjel! To zabrusite v obraz Žerjavovim agitatorjem in orjanskim priganjačem, ki vas vabijo k svoji stranki. Vse glasove v skrinjico dr. Korošca, Žerjavova mora ostati prazna!

Ilapčevsko delo, ki ga morajo izvrševati proti š 96 politični uradniki, se nadaljuje, pa slišimo, da že v skromnejši obliki. Pravijo, da g. Ogrin v Moravčah že ni več omenil posamezne stranke, ampak je samo še želel, naj bi se naši poslanci bolj približali Srbom. Okrajni glavar v Kranju g. Znidaršič tudi poskuša izpolniti navodila, da jih je prejel 3. t. m. Mi gospode iz srca obžalujemo, vendar si ne moremo kaj, da jih ne bi opozorili, da s takimi »predavanji«, kakor bi rekel g. Ogrin, rušijo avtoriteto oblasti in se izpostavljajo kazenskim določbam zakona za volitve narodnih poslancev.

Pridiga g. Cirila Milavca razburja dalje. Včeraj se je podal na Ig sam g. dvorni svetnik Ferjančič. Ne vemo sicer radi

kakih strašnih deliktov je vabljen k zaslišanju g. Milavec, toda ves lg misli, da hoče oblast g. kaplanu prepovedati govoriti s priznice o prvi božji zapovedi, ki prepoveduje branje slabega časopisja. Radi bi videli tistega duhovnika, ki bi se ustrašil svetne oblasti in radi njenega pritiska ne upal govoriti o božjih zapovedih.

V pobožni »Domovini« beremo v številki z dne 16. januarja te-le besede: »V sv. pismu stoji zapisano: »Ne skrbite in ne govorite, kaj bomo jedli ali kaj bomo pili ali kaj bomo oblekli? Kajti vsega tega iščejo pagani. Nego iščite najprej kraljestva božjega in pravice njegove in vse drugo se vam bo pridodalo.« — Ista številka »Domovine« govori o »gospodarskih udobnostih«. Ali je gospod urednik že pagan, da išče takih stvari? Da bi te šalobarde vsaj razlagal sv. pisma pustile na miru, doslednosti od njih itak ne moremo pričakovati.

Generalni napad napravljajo vsi nasprotni listi proti slovenski duhovščini. »Jutro« bje na veliki boben v vseh uvodnikih, »Domovina« ima v eni številki do 50 napadov na duhovščino, »Kmetijski list« govori o lažeh duhovnikov in celo skromni Prepeluhov »Republikanec« mora govoriti seveda o hujškarjih videmskega kaplana, ki da bi bil skoraj kriv uboja člana glavnega odbora republikanske stranke. Slovenska duhovščina se temu koncentričnemu ognju seveda smeje, ker vidi kako brez uspeha pišči polivajo črnilo. Značilno pa je, da mora danes, ko bijemo boj za obstoj slovenstva, spet prenašati težo dneva slovenska duhovščina. To je najboljši dokaz, da sedanja duhovščina ni zapustila tradicij onih svojih prednikov, ki so varovali slovensko besedo v cerkvi in šoli v dobi najhujšega pritiska germanstva, v času ko je slovenska inteligenca nemškutarila. — Zanimiv je tudi Prepeluhov »Republikanec«, ki skupno z drugimi sramoti duhovščino v tem težkem boju za obstoj slovenstva. Pa ne da bi si bil s takimi napadi rešil življenje, ko je njegov nasprotnik »Domoljub« padel pod nasiljem?

Odklanja. Isti »Republikanec« odklanja, da bi enotno nastopili Slovenci v boju za obstoj svojega naroda. Zavijanja smo navajeni pri uvodničarju tega lističa, zato se nič ne čudimo, da je po svoje obrnil tudi Koroščeve besede iz »Slovenca« z dne 10. januarja t. l. Vse zavijanje pa mu seveda ne bo pomagalo, da ne bi ljudje jasno spoznali, da je tudi on eden izmed tistih, ki ruši enotno fronto slovenskega naroda. Pa kaj hočemo? Mož se je pač udingal. Sam prinaša z debelimi črkami natisnjeno sledeče: »Opozarjamo da je v »Slobodnem Domu« vodstvo sedaj razpuščene »Hrvaške republikanske seljačke stranke« proglasilo za edino pravo republikansko kandidatno listo na Kranjskem« — Slovenski kandidat proglašen v Zagrebu!

Železniški ravnatelj Borko nam je poslal na včerajšnjo našo notico daljše pojasnilo. Konstatiramo, da prav nič ne dvomimo, da je izdal dve okrožnici na podrejeno osebo in da je to tudi priseglo, konstatiramo pa tudi, da g. ravnatelj ni dementiral pritiska tajništva SDS na izvrševanje njegovih službe.

Službena odpoved inž. Dušana Serneca pri deželni elektrarni na Završnici. »Jutro« se je z vso vehemenco vrglo na kandidata SLS g. ing. Dušana Serneca menda zaradi tega, ker bo v logaškem volivnem okraju propadel njegov protikandidat Jutrov glavni urednik dr. Kramer. V svoji slepi strankarski strasti in nepremišljenosti je šlo tako daleč, da hoče v svoje temne namene krutificirati tudi odpoved službene pogodbe med ing. Serneccem in elektrarno na Završnici. Svetovali bi »Jutru«, naj o tej stvari raje molči, ker drugače morebiti pride polagoma na dan, da se je ing. Serneceu odpovedala službena pogodba ne samo iz političnih razlogov, ampak v glavnem radi tega, da so se iz dohodkov elektrarne mogle takoj po njegovem odhodu izplačati gotovim gospodom masne nagrade, ki jih niso nikdar zaslužili in bi si jih nikdar ne bili drznili zahtevati ali izplačati, ako bi bil na čelu elektrarne ostal g. ing. Dušan Sernece.

Ljudski glas. Jutro, ki sliši večkrat tudi travo rasti, sliši v zadnjem času tudi »ljudski glas«, ki gre danes o ing. Serneceu po Gorenjskem. Ta ljudski glas pa slišimo tudi mi. Konstatirati moramo, da se glasi čisto drugače kakor poroča to Jutro. Na shodu v Zapužah na Gorenjskem je vstal politični nasprotnik ing. Dušana Serneca, kateri je bil dolgo let zaposlen v elektrarni na Završnici, in se je, dasi ne pristaš SLS, javno zahvalil za vso vmeno, s katero je bivši ravnatelj ing. Sernece ves čas svojega službovanja skrbel za vse uslužbence. Nato je vstal drugi mož iz ljudstva, bivši politični nasprotnik, ter se mu je tudi v toplih besedah zahvalil in doprinesel dokaze, kako je ing. Sernece skrbel za konsumente elektrarne in imel vedno pred očmi blagor ljudstva. To je ljudski glas, ki ga slišimo mi. Če Jutro sliši drugačne glasove, mi jih seveda ne moremo zameriti. Če pa je ljudski glas, ki ga sliši Jutro, pravi ali ne, to bo pokazal 8. februar.

Dne 8. februarja

oddajmo VSE glasove predstavitelju Slovenije

DR. KOROŠCU

Na Kranjskem in Štajerskem je njegova skrinjica

1. — prva — 1.

v Ljubljani

4. — četrta — 4.

Politične vesti.

+ Francosko javno mnenje proti Pašiću. Veliki in ugledni francoski list L' Ere Nouvelle, eden izmed glavnih organov današnje parlamentarne večine na Francoskem, je objavil uvodnik o reakciji na Balkanu pod naslovom »Beli teror«. V članku podrobno opisuje strahovlado Cankova v Bolgariji, ki drži že 18 mesecev v zaporu brez obtožbe slovitega bolgarskega pesnika Bokalova. Starega Bokalova drži v zaporu Cankov, ki je zaveznik belgrajske vlade. To vlado pa je rodilo nasilje, drži se z nasiljem in poraja vedno nova nasilja. Kar je v Bolgariji Cankov, to predstavlja v Jugoslaviji Pašićeva vlada. Vsa južna Evropa, izvemši Grčijo, stoka pod belim terorjem, po katerem hrepene tudi naši diktatorski aspiranti (Millerand, Poincare itd. op. ur.). Danes se družijo vsi teroristi. Okoli nas in med nami se kuha velik komplot proti demokraciji in miru. V evropski borbi pa med tlačitelji in med zagovorniki svobode ne sme biti nobenega kompromisa. Podprimo one, ki se bore z nami na naši strani! — Z ozirom na tako pisanje veleuglednega francoskega lista bosta »Narod« in »Jutro« proglasila Herriota in vse njegove somišljenike za »klerikalce«.

+ »Strahovlada« — predigra volitev v Jugoslaviji. Češki list »Večernik« piše v uvodnem članku dne 8. januarja med drugim: »V enem mesecu bodo v Jugoslaviji volili. Kakšne bodo te volitve, dokazujejo vladne priprave za volitve. Nasilje, preganjanje opozicijskih strank, ki so bile nedavno še na vladi, aretacije in zapiranje ne le pripravi državljanov ali zastopnikov strank, ampak tudi samih poslancev, krvavi poboji med prebivalstvom in orožništvom — to je predigra tretjih državno-zbornih volitev v Jugoslaviji. Volitve bodo izvedli z absolutizmom in diktaturo. Tako surovo niso delali volitev niti italijanski fašisti. Jugoslavija je po ustavi ustavna in parlamentarna monarhija, toda samo na papirju. V resnici vlada tam samo nasilje in teroristični absolutizem, ki so ga vpeljali s pristankom ... (izpuščamo zaradi cenzure).« — Tako poroča zagrebški »Hrvat« dne 15. t. m.

+ Zapor g. Radića ima evropski pomen. V češkem listu »Pondjeljni Noviny« je napisal vseučiliški profesor dr. Zdenek Nejedlý temeljit članek o pomenu Radićevega zapora. V svojem članku ostro obsoja zastarele politične balkanske metode predvojnje Srbije, katerih glavni zastopnik je danes Pašić, in končuje svoj članek tako: »Danes vidimo, da brani zaprtega Radića liberalni dr. Trumbić in da prihaja k njemu v ječo dr. Korošec, voditelj Slovenske ljudske stranke, da mu dokaže svoje zavezništvo. Napad na Radića smatrajo Hrvatje in Slovenci kot napad na sebe in po tem se ravna ... To pa zanima tudi nas. Ne samo zato, ker se mi tudi lahko naučimo iz teh pojavov, kam vodi centralizem, ampak tudi zato, ker bo kriza v Jugoslaviji težko da ostala omejena na njeno ozemlje. Usoda malih srednje-evropskih držav je pretesno zvezana med seboj. Hrvatje in Slovenci pa pripadajo k srednje-evropskim malim narodom. Pašić igra nevarno igro, nevarno ne le za Srbijo, ampak tudi za druge. Zato bi bilo zelo napačno, če bi mi gledali v Radićevem zaporu samo notranjo zadevo Jugoslavije; nasprotno, to je političen dogodek evropskega pomena.« — Tako piše odlični češki profesor in da ima prav, to potrjuje okolnost, da vsi veliki in mali srednje-evropski listi natančno poročajo o ukrepih vlade proti Hrvatom in Slovincem.

Beleške.

Žerjav portretiran v »Jutru«. PPŽ vlada je doživela z »Narodnim blokom« strahovito blamažo. Po poročilu samega »Jutra« so vložene liste »Narodnega bloka« samo v sedmih volivnih okrožjih: povsod drugod so vrste radikalnih in samostojnodemokratskih zaveznikov razcepljene, ponekod celo po večkrat. Odtod velik maček, ki se je vlegel na predate režimskega časopisja. V Sloveniji se je pa temu obdržavnemu režimskemu mačku pridružil še spejelno slovenski napredni koncentracijski maček,

ki daje »Jutru« in »Narodu« v zadnjih dneh še posebno obeležje. Žerjav se je kljub dolgotrajnemu koncentracijskemu trobentanju kar naenkrat znašel s svojim koncentracijskim konjičkom na čelu svojih radikalno-demokratskih vrst »auf gleicher Höhe« z vodniki 13 drugih naprednih kolon. On, politični veleum, od »Jutra« za jugoslovanskega državnika proglašeni in od Pribičevića za vodjo slovenskega naroda določeni minister v isti vrsti z različnimi Murni, Pastorki, Lovrekoviči, o katerih doslej slovenska in jugoslovanska javnost ni še nič slišala! Nekaj groznega! Zato pa zmerja sedaj »Jutro« te Murne, Pastorki in Lovrekoviče z »domišljavimi zagarjci in pustolovskimi politiki, ki so jih ljudje sili in katerih vse politično delovanje obstoji le v lovu za mandatom.« Kaj pa če ni ta napredni »Aufmarsch« v 14 kolonah radi domišljave zagarije pustolovskega politika dr. Žerjava, ki so ga vsi naprednjaki sili in čigar vse politično delovanje obstoji le v lovu za mandatom, in kakor kažejo različne nacionalizacije in svinčene afere še za nečem drugim.

Sram jih je. Včerašnjje »Jutro« milo toži, da ne zajema slovensko ameriško časopisje političnih novic iz naše države zgolj iz vladnega časopisja, ampak tudi iz drugih časopisov in tako razgalja pred slovensko ameriško javnostjo prav nečedno sliko naših notranjih razmer. Čudno se nam zdi, da postajajo gospodje okoli »Jutra«, ki v svoji veliki ošabnosti po Ljubljani izjavljajo, da jim je mnenje ljudstva o njihovem početju deveta briga, kar naenkrat tako občutljivi za ameriško mnenje o delu PPŽ. Gospodje očitvidno ne pomislijo, da imajo Pribičević - Žerjavove pasje torbe patent samo v Jugoslaviji in še ne v Ameriki.

Na »enodnevnik«, s katerimi misli na različne svobodomiselnih kandidate, ki nočejo pod komando osvinčenjenih demokratov, se zopet jezi sinočni »Narod«. Pogledajte, častivredni ata iz Knaflčeve ulice, stvar je takole: Žerjavova »demokratarija« ima toliko koroškega svinca in plebičitnega fonda na glavi, zadeve z Agromerkurjem, Kazino, »nacionalizacijami« rudnikov in tovarn, preprečenjem sodnega preganjanja junakov okrog Petra Smole itd. so še vedno tako skrivnostno zastrte, da se dostojen človek pač ženira prevzemati nase odij, ki se drži Žerjavovcev na vseh koncih in krajih. »Jutro« in »Narod« imata v svojih predalcih dovolj prostora, da bi temeljito razjasnila ta vprašanja, a ker tako vztrajno in dosledno molčita, mora tudi najbolj zagrižen »protiklerikalce« marsikaj sumiti. Vsi pač niso tako širokogrudni, da bi kakor Žerjav nežnirano sedeli za eno mizo z junaki a la Lazica Marković in vsi ljudje niso kakor delnice »Narodne tiskarne«, da bi vsake kvatre prehajale v druge roke in se znali prilagajati vsem strankam in programom, kakor na svoja stara leta ata »Narod«.

Ali je to moralno, vprašuje snočni »Narod« svoje redkoštevilne brate, da tudi najbolj zagriženi svobodomiseleci nočejo in nočejo v Žerjavov hlev? Taka vprašanja bodo dovoljena staviti Žerjavovemu tisku šele tedaj, ko bo odgovoril na vse nemoralne afere, ki se drže še slovenskih demokratov in so še nerazjasnjene. Potem pride na vrsto obravnava o moralnosti in nemoralnosti vseh nasilij, ki jih vrši zadnje tedne Pribičević - Žerjavova stranka in sicer od protizakonitih justifikacij naših učiteljev dalje preko policijskemu preprečevanju vlaganja kandidatih list celo onim strankam, ki niso pod obznanom, do davljenja tiskovne svobode. Ko bo Žerjavovo časopisje moralno opravičilo vse to, potem bodo imeli pa tudi ata »Narod« pravico ziniti o morali.

Hvaležni dr. Drinković. Sedanji režimovec in minister brez portfelja dr. Drinković je bil l. 1914. zaprt. Takrat ga je zagovarjal in branil dr. Ivan Bubič. Nedavno pa je prišel dr. Drinković na agitacijo v Split. V Splitu je prejel dopisnico sledeče vsebine: »Zahvaljujem se Vam, ker ste dali zapreti mojega moža. Podpis: Olga Bubič.« — »Hrvat«, po katerem posnemamo to vest, pravi, da ni bilo dr. Drinkovića prav nič sram.

Kaj prerokuje dr. Drinković? Na nekem volivnem sestanku v Šibeniku je rekel dr. Drinković, da parlament ne bo sklican, če zmaga pri volitvah opozicija. V tem slučaju bo razglašena vojaška diktatura in na vlado pride vojvoda Stepanović.

Šest sto kmetov zaprtih samo v eni županiji. »Pravda« poroča, da je policija samo v virovitiški županiji zaprla nad 600 kmetov.

Niti v Afganistanu! »Pravda« piše: »Ni u Afganistanu nema ovakvih čuda, kakve sprodi ovaj pepito-režim.«

Italijanski fašizem je bolj od jugoslovanskega. Belgrajski in zagrebški listi poročajo o silnem terorju, ki ga uganja po Dalmaciji sedanji minister dr. Drinković. Kmete, ki so za njega, vpišejo v posebno listo, druge pa odganjajo v zapor. Pred tem nasiljem je v okolici Zadra zbežalo že na stotine dalmatinskih kmetov na italijansko ozemlje pod zaščito laških fašistov!

Dopisi.

Ig pri Ljubljani. »Jutro« mi je 14. t. m. posvetilo zopet kratek članek. Ne vem, s čim sem se toli zameril pri »Jutru«, da nisem več prišel v uvodni članek. V tem članku piše, da me je »Jutro« v nedeljskem uvodniku predstavilo za prototip skrunitelja prižnice! Piše tudi, da bo prišel čas, ko bo slovenskim vernikom padla luskinna z oči, da bodo ljudje od »Jutra« otmeli križ iz naših agitatorskih rok in ga vrnili v cerkev. Isto »Jutro« piše pod drugim naslovom v isti koloni nad tem člančkom, da so sam g. gozdni minister Zerjav na ministrijski seji v ponedeljek 12. januarja navedli porazna dejstva za klerikalce. Vlada bo najstrožje postopala proti duhovnikom, ki zlorabljajo vero in cerkev. Vlada bo celo papežu predložila nevarnost za katol. cerkev. Vlada bo odredila moralni kontumac (povzročitelj) besnosti v SLS, ki grozi upropasti cerkev in vero. Vse te korake bo napravila vlada na podlagi poraznih dejstev, ki jih je doprinesel g. gozdni minister dr. Zerjav. — Z ozirom na vse to povem »Jutru«: Slovenski verniki na Igu in okolici nimajo prav nobenih luskin na očeh; vsi imajo, hvala Bogu, zdrave oči in dobro vidijo. Če bi pa »Jutro« morda kdaj to bolezen zaneslo na Ig, bo pa treba iti k g. dr. Pogačniku, ki je v Ljubljani zdravnik za očesne bolezni. Tudi so na Igu vsi križi / farni cerkvi tam, kjer so bili, in ni potreba prav nič ljudem od »Jutra« skrbeti, kako bi te križe vrnili v cerkev, ker mnogo teh ljudi križa še ne pozna. Porazna dejstva za SDS se bodo pa godila 8. februarja. Saj še »Slov. narod« mlo prosi 15. t. m. in obupno kliče ob 12. uri — kot pravi »Narod« — v enotno napredno fronto, ker obstoja nevarnost, da zavladajo na vsi črti v Sloveniji — o strah in groza — klerikalizem. In v uvodnem članku piše isti »Narod«, da »Jugoslavijo je treba šele ustanoviti in to nalogo je prevzel Narodni blok«. In ta blok je tako razbit, kot toži isti »Narod«, kako bo ustanovil torej Jugoslavijo! Ker se pa gosp. minister dr. Zerjav, čeprav minister gozdov in rud — vendar toli zanima za duhovne v Sloveniji, ga prosim, naj on poskrbi, da mi bo država plačala, kar mi je še dolžna plačati: 1. še zaostale doklade — 1500 kron — še iz tistih časov okrog l. 1921, ko so nam priznali mesečno 500 kron doklad. Takrat bi

moral plačati za šest mesecev nazaj — pa so plačali le za tri mesece. 2. Za potnino (za šolo) mi imajo še za plačati za čas od 1. septembra 1923 do 31. marca 1924 in 3. za šolo za čas 1. septembra 1924 — do sedaj! Saj je »Narod« pisal 17. decembra 1924, kako skrbi država za duhovnike in da nam »stakorekoč« na predvečer volitev nakloni nove drag. doklade! Bomo videli, kaj bo na predvečer volitev takorekoč. — Koliko je pa »Jutro« kompetentno in zmožno soditi o verskih rečeh, je pa samo pokazalo v isti številki, kjer piše o »razcesarici Ziti«: ... Popoldan je zopet šola (namreč v Zitini družini!) po šoli južna in po južni sprehod. Zvečer se vrši še ena maša in nato grodo otroci spate. Prav bi bilo, ko bi šlo tudi »Jutro« spat takrat, ko začne pisati o verskih stvarih. — Ig, 15. jan. 1925. — Ciril Milavec, kaplan.

Nova nemška vlada.

Berlin, 15. jan. (Izv.) Državni predsednik Ecker je potrdil novo vlado. Državni kancler je postal dr. Luther. Ministri pa so sledeči:

Vnanje zadeve: dr. Stresemann (nemška ljudska stranka);
notranje zadeve: dr. Schiele (nemški nacionalci);
javna dela: dr. Brauns (centrum);
gospodarstvo: Neuhaus (nemški nacionalci);
promet: Krohne (nemški nacionalci);
kmetijstvo: grof Kanitz (nemški nacionalci);
pravosodje: Schollen (centrum);
finance: dr. Saemisch (nemška ljudska stranka);
pošta: Stingl (bavarska ljud. stranka);
vojna: dr. Gessler (demokrat);
Novi kabinet je odločno desničarski. Socialni demokratje bodo stali napram novi vladi v najstrožji opoziciji.

POTRES V OGLEJU.

Rim, 16. januarja. (Izv.) V okolici Ogleja so čutili močan potres.

SVETO LETO.

Rim, 16. jan. (Izv.) Za sveto leto je prijavljenih doslej 62 posebnih vlakov iz Nemčije, 10 iz Avstrije, 8 iz Ogrske, 6 iz Belgije, 6 iz Francije in več vlakov iz Poljske.

Dnevne novice.

— Zakaj je bil ustavljen »Domoljub«? Ker je volivce z debelimi črkami pozival, naj 8. februarja po deželi vržejo kroglice v l. skrinjico. In vsi volivci bodo dali »Domoljub« zadoščenje ter vrgli kroglice po deželi v l. skrinjico, v Ljubljani pa v 4.

— Izplačilo zaostalih draginjskih doklad državnim nameščencem. Kakor izvemo iz dobro poučenega demokratskega vira, začne se jutri izplačevati državnim nameščencem dolžna razlika med starimi in novimi prejemki.

— Smrtna nesreča. Dne 13. t. m. se je smrtno ponesrečil g. Franc Glavan, splošno znani in priljubljeni živinozdravnik v Velikih Laščah. Vseled avtomobila se je splašil konj, mož je padel z voza in vsled dobljenih poškodb kmalu umrl. — Glavan je bil zveden, praktičen živinozdravnik, zelo postrežljiv in vedno pripravljen priti kmetu na pomoč — in izredno skromen in zmeren v računih. — Dne 15. t. m. smo ga pokopali. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi — od blizu in daleč. — Vsem se je brala na obrazih žalost za pokojnim. — Svetila mu večna luč!

— Smrtna kosa. V četrtek zvečer ob 7. uro je umrl v Ribnici na Dolenjskem administrativni podporačnik g. Adolf Marčič, rojen 28. sept. 1890 v Litiji. Pokojnik je služboval pri vojakih v Gradcu, Zenici, Ljubljani, Ptuj, Mariboru in zadnji čas v Zemunu in Belgradu, kjer ga je radi njegove vestnosti in vztrajnosti v službi zalotila zavratna bolezen, katero si je pridobil pri vojakih v vojni in največ po vojni v Zemunu in Belgradu. Dne 27. decembra 1923 je bruhnil kri, kar ga je položilo na smrtno posteljo. Ker vlada v poznani družini izredno velika ljubezen med brati, sestro in starši, so mu nudili vsa sredstva, da bi okrevljal in ker ni bilo pomoči, je odšel v Ribnico k svoji materi, kjer se je v četrtek zvečer ob 7. na 7. teško in za vedno ločil od svoje ljubljene soproge, sinčka, matere, sestre in bratov. Pogreb rajnega bo v soboto popoldne ob 16 iz hiše žalosti na pokopališče v Ribnici. Svetila mu večna luč.

— Kap je zadela 15. t. m. Savo Tutundića, načelnika poštnega oddelka poštnega in brzojav. ministrstva v Belgradu, ko je zvedel o smrti svojega tovariša in prijatelja dr. Janka Debelaka, poštnega in brzojavnega ravnatelja v Ljubljani. Tako je jugoslovanska poštna uprava izgubila v enem dnevu nepričakovano kar dva administrativna uradnika.

— Reparacijski železniški material in Nemčije. Te dni je priplula v sušasko pristanišče nemška ladja »Konsul Schultze«, ki je pripeljala iz Hamburga in Altona 600 vagonov raznovrstnega železniškega materiala na račun reparacij. V kratkem slede nadaljne pošiljave reparacijskega materiala.

— Kako se kroji pravica. Zagrebški listi poročajo, da je policija zaradi zadnjega izgredu na Jelačičevem trgu, ko je orjunaš Ante Melada napadel in do krvi udaril Dragana Belaka, obsodila Belaka na teden dni zapora, orjunaša Melada pa oprostila.

— Batine na Hrvatskem. »Hrvatski list« poroča iz Nove Kapele, da je nedavno prišlo tja 30 orožnikov pod vodstvom nekega kapetana, da zasledujejo ubeglega kaznenca Štefana Benkovića, ki se skriva v okolici. Orožniki se pa za ubeglega kaznenca brigajo bolj malo, ampak gonijo pred sodišče politične nasprotnike sedanje vlade, katerim pa prej nego jih oddajo sodišču, odmerijo vsakemu po 25. Na morebitno interpelacijo, zakaj orožniki ljudi batinajo, bo pa minister za notranje zadeve prav gotovo odgovoril, da v naši državi ne poznajo batin. — Tudi iz Punitovca pri Djačkovcu poroča »Hrvatski list« o batinah. — Hišnih preiskav pa je na Hrvatskem nebroj.

— Obznana. V Osijeku je veliki župan odstavil vse občinske odbornike, ki so pristali Radičeve odnosno neodvisne delavske stranke, a to so dr. Neubauer, Zimmer, Held, Pelzer in Bošnjaković ter Schneider. Ob enem je veliki župan pozval občinski svet, da za izpraznjena mesta razpiše naknadne občinske volitve.

— Bliznji solnčni mrk. Dne 24. t. m. ob 12. uri 41 minut se začne popoln solnčni mrk, ki se dovrši ob 14. uri 8 minut; maksimum mrka nastopi ob 14. uri 53 $\frac{1}{2}$ minute. Mrk bo viden v Mehikanskem zalivu, v velikem delu severne Amerike, centralni Ameriki, na severu južne Amerike, na severni polovici Atlantskega oceana, na severozapadnem delu Afrike, v zapadni, srednji in južni Evropi. Svetovni znanstveni zavodi delajo velike priprave za naučna raziskavanja povodom mrka.

— »Nameravani« napad na Pribečevića. Kakor znano, je bila zagrebška policija pred dnevi zaprla 9 hanaovcev, ker so bili osumljeni, da so nameravali atentat na ministra Pribečevića. Policija je uveljavila obširne poizvedbe, a dognala ni ničesar drugega, nego da je eden izmed aretirancev pisal svojemu bratu v Bosno, da se o priliki demokratskega shoda v Zagrebu ni mogel približati ministru Pribečeviću in ničesar storiti proti njemu. Policija je sedaj aretirancev prisilila po

10—14 dni zapora, nakar jih za deset let izžene iz Zagreba.

— Nov mestni komisar v Našicah. Za mestnega komisarja v Našicah je postavil osješki veliki župan Perković nekega orjunaša Gruberja, ki ga zasleduje novosadska policija zaradi tatvine. Tudi v Klokovevcih so dobili za komisarja orjunaša Vukadinovića.

— Iz službe je odpustil mestni komisar v Virovitici g. Muzić, pravnik brez izpita, mestnega fizika dr. Zmegača, predsednika krajevnice organizacije Hrvatske zajednice.

— Nov list v Dalmaciji. Namesto prepovedane »Hrvatske Domovine«, ki je izhajala v Dubrovniku, začne 17. t. m. izhajati v Gružu tednik »Slobodna Rijeka«.

— Inauguracija univerze v Bariju. Dne 15. t. m. so v Bariju slovesno otvorili novo vseučilišče, ki bo nedvomno potegnulo nase velik del mladine tudi iz balkanskih dežela. Slovesnosti so prisostvovali prestolonaslednik, naučni minister Fedele, državni podtajnik Panunzio, zastopniki vseh italijanskih in mnogih inozemskih vseučilišč, zastopniki krajevnih oblasti itd. Najprej je vseučiliški kapetan kanonik Lo Russo blagoslovil novo vseučiliško zastavo, ki so jo novi univerzal poklonile šole v provinci Puglia. Nato se je v gledališču Petruzzelli vršila inauguracija. Med govori je bil posebno pomemben oni naučnega ministra, da nova univerza ne bo intelektualni svetilnik samo za domače prebivalstvo, marveč tudi za narode na nasprotnem bregu Jadrana. Rekel je med drugim: »Na novi zavod bodo trumoma prihajala razna ljudstva z balkanskega polotoka, posebno iz Albanije. Ko se v Bariju ustanovi slovsvena fakulteta, bo mogla postati glavno središče za slovanske filološke nauke. Barijska univerza je most, ki ga polaga Italija med obe jadranski obali, da se morejo med njima poleg trgovine razviti tudi znanstveni in umetnostni stiki. Od tu bo moglo iziti proučevanje jezikov, zgodovine in arheologije balkanskih ljudstev, ki so že poznala rimsko in beneško kulturo, a od tu se bo tudi širila italijanska civilizacija in italijanska kultura. Kakor so nekoč rimske legije od tu odhajale v dežele na nasprotni obali, tako naj barijska univerza duševno osvoji bližnji Orient. Barijska univerza bo predstražila italijanskemu narodu od njegovem fatalnem povratku na pota njegove zgodovine.« — Te besede italijanskega naučnega ministra dovolj jasno kažejo, kako velike cilje imajo Italijani pred očmi. Ne bilo bi jim oporekati, ako za kulturnimi cilji ne bi skrivali imperialističnih. Vsekakor je otvoritev barijske univerze vredna pažnje tudi pri nas.

— Pecenitev plina v Zagrebu. Zagrebška mestna plinarna je s 1. februarjem t. l. znižala cene plinu za 50 par pri kub. metru. Ako bo konzum plina napredoval, se znižajo cene v kratkem še za 50 par pri kub. metru.

— Zagrebška mestna občina prevzela Maksimir. Bivši nadškofjski park Maksimir v Zagrebu je prešel te dni v končnoveljavno last zagrebške mestne občine.

— Umrla je v Gradcu 45 letna profesorjeva vdova Hedvika Dolinšek.

— Razpis nagrade za dramo. Društvo za srbsko narodno gledališče v Novem Sadu razpisuje 5000 Din nagrade za dramsko delo v enem, dveh ali treh dejanjih. Vsebinsa in način obdelave popolnoma svobodna. Delo je poslato do 30. junija t. l. na gori navedeno društvo (Matica Srpska) v Novem Sadu.

— Prva sodna tajnica v Jugoslaviji. Za sodno tajnico prvoinstančnega sodišča v Belgradu je imenovana gđ. M. Milenković, ki je položila vse sodno odvetniške izpite.

— Pobijanje malarije v Dalmaciji. Glasom zadnjega poročila ministrstva za narodno zdravje so uspehi protimalaričnega prizadevanja v naši državi zelo povoljni. Ako bo delo tako napredovalo, je upati, da se tekotom desetih let naša država popolnoma osvobodi malarije. V sami Dalmaciji so bili v l. 1924. izvršeni 118.604 mikroskopični in klinični pregledi. Kinina se je razdelilo brezplačno 1331 kilogramov, kininovega sirupa pa 201 liter. Poleg tega so se vršila izsuševalna dela, kopali vodnjaki, gradili kanali. S pomočjo vsega tega prizadevanja se je dosego tekotom l. 1924. nasproti l. 1923. znatno izboljšanje.

— Samomer orožnika. V Belgradu se je ustrelil orožnik Boža Medić.

— Vročekrvnež. Dne 2. t. m. se je peljal vojak Jože Mausser, sin gostilničarja Matije v Polemu pri Kočevju, s svojega dopusta nazaj v Ljubljano. Spremljali sta ga dve njegovi sestri. Na postaji Predelo je vstopil še drugi vojak in je začel nadlegovati starejšo sestro Mausserjevo z nesramnimi besedami in se je vedel zelo nedostojno. — Brat dekleta je tako vederje napram sestri mirno zavrnil. Tuji vojak je nato brez vsakega odgovora potegnil nož, ga nasadil Mausserju v prsa, prebodel debeli vojaški plašč in sreča je bila, da je imel napadeni v notranjem žepu denarnico, drugače bi bil vboj lahko smrtonosen. Napadalec so orožniki aretirali. Zalostno znamenje današnje posurovele mladine.

— Nagrade katchetom. Vladni listi veliko pisarijo o povišanju plač duhovnikom. Res je sramotno, da so tisti, ki v prvi vrsti delajo za izobrazbo ljudstva, slabše plačani, kot cestni pometači. Koliko pa je dati na vladne obljube, se vidi iz tega, da nekateri katchetje



Mein! čaj
nove žetve

niso dobili plačano od šole niti še za januar, februar in marc 1924, za oktober, november, december pa še sploh uradni list ni prinesel poziva za napoved.

— Jugoslovanska Matica v Ljubljani potrebuje več izvodov Försterjeve cerkvene pesmarice »Cecilija«. Uljudno prosi vse, ki lahko to pesmarico utpre, da jo ji prodajo.

— Zaradi nesnage zaprta restavracija. V Zagrebu je mestni fizikat pregledoval te dni gostilne, kavarne in restavracije. Restavracijo »Manduševac« je komisija zaradi silne nesnage na licu mesta zaprla in zapečatila. — Tudi v Ljubljani so še lokali, ki bi bili zelo potrebni večkratne stroge kontrole in še strožjih kazni, če hočemo enkrat doseči snago in red.

Našim rodbinam priporočamo našo domačo Kolinsko cikorijo, izvrsten pridelatek za kavo.

Ravnokar je prispela večja pošiljatev svežega pristnega ribjega olja najboljšee kakovosti. Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva 1.

Iz Primorske.

p Zadnji hrvatski sodnik v Istri vpokojen. Te dni je bil vpokojen v Pazinu sodnik Bogdan Mogorović, ki je v sodnih krogih slovel kot najboljši kazenski sodnik v Istri. Ili je moral, ker je zaveden Hrvat. — Bil je to zadnji še službujoči hrvatski sodnik v Istri.

p Občinska »avtonomija« pod fašistovskim režimom. Iz Marezig v Istri poročajo: Te dni se je sešel marezigiški občinski odbor na sejo. Navzoč je bil tudi tajnik koprškega fašja odvetnik Petris. Župan je pozval odbor, naj odobri občinski dolg v znesku 180.000 lir, ki ga je napravil prejšnji fašistovski občinski komisar Padovan. 11 obč. odbornikov, med temi 4 Slovenci in 7 domačih fašistov, je izjavilo, da tega dolga ne priznajo, ker ni nikakih računov o njem. Odvetnik Petris (ki ni niti občan marezigiške občine in še manj njen zastopnik) je pozval navzoče, naj ne »delajo neumnosti« in dolg odobre. Vseh enajst odbornikov je nato izjavilo, da v znak protesta odlagajo svoje mandate. Odvetnik Petris je nato ozmerjal marezigiške fašiste, češ da se jim čudi, da ne priznajo dolga, ki so ga napravili njihovi tovariši fašisti. Rekel jim je, da jih v občinski zastop ni poslalo ljudstvo, ampak so jih spravili vanj fašisti. — Marezige dobe zopet občinskega komisarja.

p Policijska akcija v Julijski Krajin. Dočim iz drugih krajev ni čuti o hišnih preiskavah in aretacijah naših ljudi, je pa tega v obli meri deležna Goriška. V Solkanu so orožniki izvršili hišno preiskavo pri kaplanu Ferjancu, zasebnem uradniku Franu Bitežniku, mizarju Andreju Srebrniču in zasebnem uradniku Josipu Abramcu. Našli niso ničesar nevarnega. Številne preiskave »za orožjem« so se vršile po vsej tolminski okolici, kjer so aretirali več ljudi, pri katerih so našli pipce ali pa so našli v njih hišah v kakem kotu kako drugo zarjavelo rezilo. — S posebno vneto delajo oblasti v Trstu, kjer so zadnje dni zaprle dve kavarni: »Edera« in »Union«, ter razpustile Zvezo občinskih nameščencev, sindikat kemičnih delavcev, sindikat poštnih uslužbencev III. kategorije in mednarodni športni krožek; hišne preiskave se nadaljujejo dan za dnevom. — Odlok, da kreditne družbe v svojem naslovu ne smejo nositi pridevka »ljudski«, je podaljšan do 1. julija t. l.

p Volivni kraji v novih pokrajinah. Glasom novega volivnega reda se razdeli vsa dežela v toliko volivnih okrajev, kolikor bo imela poslance, a po en poslanec pride na vsakih 70.000 prebivalcev. V novih pokrajinah dobi Istra 4 okraje odnosno poslance, Trst 4, Videm 14 in Zader ter Reka po 1.

p Odmev poloma Banke Adriatike v tržaškem občinskem svetu. Odvetnik Sergio Dompieri v Trstu je odstopil kot občinski svetovalec, ker je njegova pisarna sprejela zastopništvo nekaterih pri Banki Adriatiki prizadetih oseb. Kakor znano, je bil upravni svetnik B. A. tudi tržaški župan Pitacco, ki bo moral po vsej priliki tudi odgovarjati za sleparsko poslovanje banke. Dompieri je hotel dobiti proste roke ter je zato odložil svoj občinski mandat. Po drugih vesteh ima Dompieri zastop-

ništvo več upravnih svetnikov banke in ne upnikov.

p Draginja. Draginja v Italiji, ki je bila drugače vedno ena izmed najcenejših dežela, od meseca junija lanskega leta silno hitro narasla. O tem so izdale Delavske zadruge (Co-operative Operele) v Trstu obširne tabele, iz katerih posnemamo: molke št. 1 je bila v januarju 1924 po 1.50 lire, v oktobru po 2 lire; navadno olje januarja po 6.60, decembra 7.50; fino olje januarja 9.20, decembra 10; testenine januarja 2.30, decembra 3 in 3.50; meso goveje januarja 7.60, decembra 9.60; kruh črni januarja 1.40, decembra 1.85; kruh beli januarja 1.65, decembra 2.10 lire kilogram. V približno istem razmerju so se podražile tudi vse ostale življenske potrebščine. Ta draginja odseva ozir. je v veliki meri posledica padanja lire: meseca avgusta 1923 je veljal 1 funt šterlingov 99.45 lire, dne 10. januarja 1925 pa 114 lir.

Iz štajerske.

š Koncert mariborske Glasbene matice. Za koncert Glasbene matice je vladalo izredno zanimanje. Vse vstopnice so bile po dveh dneh razprodane. Koncert, ki se je vršil v sredo, dne 14. t. m., je sijajno izpadel. Pevci so bili burno aklamirani ter so prejeli g. kapelnik Topič in vsi solisti nešteto daril in vencev. Zelo globoko je vplival na poslušalce Dvořakov »Mrtvaški ženini«. Pevcem so prirejali burne ovacije. — Glasbena matica bo koncert jutri 18. t. m. ponovila.

š Požarna bramba v Ptuj. Je te dni dobila iz Nemčije moderno motorno turbinsko brizgalno. Brizgalna bo v veliko korist ptujski okolici. Brizgalno bo inženjer tvrdke, ki jo je izdelala, preizkusil. Stane nad 100 tisoč dinarjev. Od te vsote je plačana komaj polovica. Požarna bramba si je nadalje nabavila nove cevi, ki bodo vzdržale visoki pritisk turbinske brizgalne.

š Pobiranje občinskih davkov v Ptuj. Veliki župan je dovolil ptujski mestni občini začasno pobiranje občinskih davkov in pristojbin za januar in februar t. l. Do poteka tega časa mora predložiti novi proračun v odobritev.

š Nesreča pri Limbušu. Vlak je povozil blizu Limbuša mariborskega trgovca Fr. Ralija ml., ki ima trgovino na Aleksandrovi cesti. Baje ga je prijel srčni krč in je padel med vožnjo z vlaka med kolesa.

š Uvedba selske dostave v Vojniku ter zatvoritev pomožne pošte v Arclinu. Dne 1. januarja t. l. se je uvedla pri vojniški pošti selska dostava in sicer v kraje vojniška okolica, Lešje, Arclin, Razgor in Bovše ob pondeljkih, sredah in petkih; v kraje: Koblek, Sv. Tomaž, Zelič, Gradisce in Arclin pa ob torkih, četrkih in sobotah. Pomožna pošta Arclin se je ta dan zatvorila.

Iz Ljubljane.

lj Vojna posojila. Kakor izvemo iz dobro poučenega demokratskega ljubljanskega vi-
ra, bo Mestna hranilnica nadomestila ljubljanski mestni občini vso izgubo, kolikor jo je utrpela vsled podpisovanja vojnega posojila na povelje tedanje liberalne mestne občinske uprave in vsled agitacijskih pozivov na podpisovanje vojnega posojila v »Slovenskem narodu«.

lj Carinska konferenca v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interese, da se vrši carinska konferenca v Ljubljani v ponedeljek dne 19. januarja 1925 ob 5. uri popoldne v carinskih prostorih.

lj Ogled Kolinske tovarne, ki ga priredi Slov. trg. društvo »Merkur«, je v nedeljo, dne 18. januarja 1925. Zbirališče ob 9 dopoldne pri šentpeterski cerkvi.

lj »Mali dom«. Ustanovila se je stanovanjska in stavbna zadruga r. z. o. z. »Mali dom«.

lj Tatvina kuriva. Železniškemu čuvaju na Dolenjski cesti so vlomili neznani tatovi v drvarnico. Odtrgali so od vrat žabico in so mu odpeljali okrog 400 kg premoga, pol metra drv in sekuro.

lj Pazite na berače! V Janežičevi ulici je bila ukradena z obešalnika v predsobi premijniku Karlu Stepišniku črna suknja, vredna 600 Din. Na sumu imajo nekega 50letnega berača, ki se je že večkrat pod krinko beračenja sumljivo potikal po hiši.

lj Ukraden puran. Na Sv. Petra cesti št. 34 je vlomil neznani tat s ponarejenim ključem v kuhinjo čevljarja Franceta Fajona in mu je odnesel purana, vrednega 75 Din. Tat je moral hišne razmere dobro poznati in tudi vedeti, kje je puran.

Učiteljski vestnik.

NAČELO O NAMEŠČANJU UČITELJSTVA.

Na seji sosesta UJU z dne 5. jan. 1925 se je sklenilo, da naj se uveljavi pri oddajah učiteljskih služb nastopno načelo: 1. starost, 2. kvalifikacija, 3. družinske razmere. V normalnih razmerah bi nič ne rekli proti temu načelu. Živimo pa v nenormalnih razmerah, zato takega načela ne moremo sprejeti brezpogojno. Za žalostne razmere, v katerih živimo, se nam vidi umestnejša in pravičnejša ta-le pot: 1. družinske razmere, 2. starost, 3. kvalifikacija. Zakaj stavimo na prvo mesto družinske razmere? Največ radi stanovskega ugleda. Mislimo si številno učiteljsko družino daleč na deželi. Učitelj-oče nima drugih dohodkov kot ravno učiteljsko plačo, ki ne zadošča niti za pošteno prehrano in stann primerno obleko. Otroci so v šolo-obvezni dobi, oče pa nima sredstev, da bi jih oddal v šolo v oddaljeno mesto. Vprašamo, ali ni sveta in prva dolžnost vseh onih činiteljev, ki odločujejo pri oddaji služb, da se v takih slučajih ozirajo na prvi vrsti na take kompetente ter jim pomagajo že radi ngle-da učiteljskega stanu do razpisanih služb v mestih, kjer so srednje šole. Da bo stvar še bolj jasna, navedemo zgled: V Ljubljani je razpisana uč. služba. Med drugimi se zanjo potegujeta tudi dva, od katerih ima eden 30 službenih let, je oženjen, ima enega otroka, ki bo že kmalu končal študije; drugi ima 20 službenih let, ženo in 5 šoloobveznih otrok. Mislim, da ni težko uganiti, kateri izmed obeh je potrebnější službe v Ljubljani. Ali naj v takem slučaju odločuje tudi starost? Mar ni večjega nvaževanja vredna socijalna potreba! Radi golega udobja starejšega tovariša naj trpi številna družina. Kaj takega bi tudi ne bilo kolegijalno in se ne da zagovarjati. Torej na prvi vrsti družinske razreme in ne šele v zadnji. Kaj pa ocena! Ta pa šele v zadnji vrsti. Zakaj? Zato, ker ji v sedanji, nenormalni dobi ne moremo dati tiste vrednosti, kakor bi ji sicer v normalnih razmerah šla. Odrskati ji moramo po žalostnih izkušnjah objektivnost. Nadzorniki niso več svobodni, ampak odvisni od režimov. Odvisni vrhutega tudi od učiteljstva samega, ki se po večini smatra za del režima. Znani so nam slučaji, da učitelji, ki ne klonijo režimu, vkljub vsestranskemu, točnemu in najvestnejšemu šolskemu delu ne dobivajo priznanje ali pohval. Nasprotno pa se dogaja, da oni, ki store v šoli, kar ravno morajo — dobivajo najboljšo oceno. Poznamo nadzornika, ki si ni upal ogledati razstave učitelja Slomškarija, ker je bil v nevarnosti, da bi se zameril režimu — kaj šele, da bi si upal dati mu pohvalo. Kakšne pa so šele ocene učiteljev-upraviteljev, ki niti nimajo tolike moralne sile v sebi, da bi si upali z učiteljem-Slomškarjem občeati javno. Dajle moramo pomisliti tudi na to, da niti dva nadzornika ne ocenjujeta enako. Pri enem lahko na prav malenkosten način dosežeš same prav dobre, pri drugem pa le z veliko težavo. Tudi se lahko dogodi, da je oni učitelj, ki ima slabšo kvalifikacijo, dejansko boljši od onega, ki ima same prav dobre. Tudi se lahko dogaja, da je nadzornik, ki vidi šolsko delo morda le enkrat na leto, pa premalo uvažuje težavnost šolske razmere, ki se morajo boriti z njimi učitelji po nekaterih krajih — po drugih pa ne. So tedaj pri kvalifikaciji človeški momenti, ki se lahko prezro, a pri družinskih razmerah se ne morejo; enako tudi ne pri starosti. Dalje se mi tudi ne vidi umestno, da bi učitelj s slabšo oceno moral ostati vedno zaposlavljen na enem in istem kraju, ker to ni pravično z ozirom na kraje, kjer službujejo taki učitelji. Kako pridejo kraji do tega, da bi bili obsojeni le na slabše učiteljstvo, če pa prispevajo za šolstvo enako kot povsod drugod. Obracajmo zadevo tako ali tako, kvalifikaciji nikakor ne moremo odločiti v razmerah, v katerih živimo, drugega mesta, ampak šele tretje. Gospodje, ki te dni oddajate službena mesta, vpoštevalite: 1. družinske razmere, 2. starost, 3. kvalifikacijo. Nadzornikom pa damo ta-le nasvet: Kadar ocenjujete člana UJU, tedaj si mislite, da imate pred seboj člana »Slomškove zveze« in kadar ocenjujete člana »Slomškove zveze«, tedaj si mislite, da ocenjujete člana UJU.

Tako boste zadeli vedno pravo.

Cerkveni vestnik.

c Akademika sv. maša pri oo. frančiškanih bo zopet jutri, dne 18. t. m. ob navadni uri.

Turistika in sport.

Radovljiska podružnica Slovenskega planinskega društva priredi v soboto dne 14. februarja t. l. ob 8 zvečer planinski ples v »Sokolskem domu« v Radovljici, katerega čisti dobiček je namenjen za poprav »Vilfanove koč« na Begunjski. Okoliška društva se naprošajo, da se na to prireditve ozirajo.

Prosveta.

pr Slika dr. Antona B. Jegliča, škola ljubljanskega. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani je izdala večbarvno sliko škola dr. A. B. Jegliča. Za posnetek je služil že znani portret v profilu akad. slikarja prof. Sterleta. — Slika, ki je pravkar dokončana, je v umetniškem oziru izredno posrečena, tehniško pa predstavlja vrhunec domače litografske obrti. Reprodukcijske slike v offset-tisku je prvo večje delo, ki je dosedaj uspelo v naši državi. Deset letni še nobena jugoslovanska litografija izvršila tako velikega portreta v offset-tehniko (devetbarvni posnetek, prenos vsake barve posebej na cinkove plošče) in so tovrstna dela, čeprav redka, romala v inozemstvo. — Z ozirom na mnoge zasluge, ki si jih je stekel naš presvetli nadpastir za Cerkev, narod in državo, si bo gotovo marsikdo rad omislil njegovo sliko, ki bo dragocen spomin, hkrati pa na kras vsake sobe. — Slika stane v obliki 75×93 cm (brez belega okvira 56×72 cm) z ovojem in poštnino

vred 110 Din (pri inozemskih pošilkah majhen pribitek za večjo poštnino). Cena ne krije niti lastnih stroškov tiskarne ter bi morala znašati vsaj 250 Din. — Slika je izšla v omejeni nakladi, hročila se bodo torej izvrševala le, dokler bo kaj zaloge. — Priznan slovenski strokovnjak se je o tej sliki izrazil sledeče: »Portret v profilu prevzvišenega gosp. knezoškofa ljubljanskega dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki ga je po izvrstni olini sliki akad. slikarja Franja Sterleta reproducirala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, je krasno uspelo delo. Tiskan je v devetih barvah v offset-tisku, po katerem se je v vrsti kamenotiska dosegel že velik napredek. Radi uporabe toliko barv je reprodukcija slike, ki se odlikuje po popolni in izraziti podobnosti, izredno natančna in tudi naravna. Brez dvoma se v Jugoslaviji še ni izvršil noben tako lep tisk portreta in gotovo nima noben dostojanstvenik v naši državi tako lepe spominske slike. Ta slika našega nadpastirja je priporočljiva za poseben okras župnijskih pisarn in domov naših prosvetnih društev. Kjer le količjak mogoče, naj se pri okvirenju ohrani beli rob papirja, za manjše prostore pa se sme beli rob odrezati in bo slika tudi brez tega roba prav dobro učinkovala. — Ceno moram z ozirom na to točnost in skrbnost tiska in v primeri s cenami inozemskih tiskov te vrste imenovati jako nizko in ne preračunano za dobiček.«

pr Koncert pevskega zbora Glasbene Matice, ki je bil določen za 19. t. m. je iz tehničnih razlogov preložen za kratko dobo. Ze kupljene vstopnice ostanejo veljavne. Datum koncerta bo neznani prihodnje dni, ko se uredi vprašanje glede dvorane.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota 17. jan.: SUMLJIVA OSEBA. — Red D. Nedelja 18. jan. ob 15. uri ljudska predstava pri nižnjih cenah: PAGLAVKA. — Izv. Ob 20. uri: VERONIKA DESENIŠKA. — Izven.

Ponedeljek 19. jan. zaprto.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota 17. jan.: RIGOLETTO. — Red C. Nedelja 18. jan. ob 15. uri ljudska predstava pri nižnjih cenah: NETOPIR. — Izven. Ponedeljek 19. jan. zaprto.

Ponedeljek, 19. januarja zaprto.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. V nedeljo, dne 18. t. m. so v Narodnem gledališču tri predstave. Drama uprizori popoldne ob 15. uri zadnjikrat v sezoni velezabavno veseligo »Paglavka«. Ob 20. uri zvečer pa župantičev tragedijo »Veronika Deseniška«, ki je imela do sedaj izmed vseh dramskih del v sezoni še največji obisk. — V operi se poje ob 15. uri Stravsov »Netopir« v običajni zasedbi. Obe popoldanski predstavi sta pri nižnjih cenah. — V ponedeljek sta obe gledališči zaprti.

Ema Destinova v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je pridobila najodličnejšo češko operno pevko gospo Emo Destinovo za enkratno gostovanje v naši operi. Gostovanje se vrši začetkom meseca februarja. Natančni datum se objavi pravčasno.

Po svetu.

sv Velikepraška posredovalnica za delo v L. 1924. V minoletem letu je bilo velikopraški posredovalnici za delo na mčskem oddelku naznanjenih 25.796 prostih mest; v istem času je prošlo za delo 38.422 oseb; v 15.171 slučajih je posredovalnica brezplačno posredovala delo. — Na ženskem oddelku je bilo prijavljenih 28.446 prostih mest, delo je iskalo istodobno 26.078 oseb in v 15.582 slučajih je posredovalnica brezplačno posredovala delo.

sv Nov radioaktivni studenec. Izvedenec češkoslovaškega ministrstva za javna dela profesor dr. Spaček je pri Prostějovu na Moravskem odkril nov radioaktivni studenec povul-kanskega izvora. Analiza še ni končnoveljavo zaključena, a med okoliškim prebivalstvom je studenec že od nekdaj slovel kot čudodelen. Z vodo iz tega studenca si je še vsak ozdravil vsako želodčno bolezen.

sv Irska armada. Glasom uradnih poročil šteje sedaj armada svobodne Irske države 1080 častnikov in 14.623 moč. V zadnjih mesecih so demobilizirali 40.000 moč in častnikov.

sv Koliko stopinj napravi gospodinja. Neka Amerikanka je s pomočjo pedometra — korakštevec, ki je v rabi pri športnikih, dognala, da prehodi gospodinja, ko pripravila kosilo za svojo družino, dnevno 5 milj ali 8 kilometrov.

sv Prof. dr. František Drtina †. V Pragi je umrl vseučiliški profesor in vodilni načelnik v naučnem ministrstvu dr. František Drtina, znani filozof in pedagog. V kulturnem in političnem pogledu je bil somišljenik in sotrudnik prof. Masaryka. Leta 1907. je bil izvoljen v bivši avstrijski državni zbor.

sv Žrtve zranosti. V Berlinu je umrl na okuženju s škrlatinko v zvezi z zastrupljenjem krvi prof. dr. Alfred Schnabel, načelnik preiskovalnega oddelka na Kochovem institutu. Pokojnik se je v junuško postrtovalnostjo posvečal pručevanju imunitetnih problemov, bakteriologiji in kemoterapiji. Pri tem se je

okužil in zastrupil in komaj 33 let star postal žrtev svojega poklica.

sv Razstava v Wembleyu se zopet odprla. Iz Londona poročajo, da se je končno posrečilo premagati vse ovire za ponovno otvoritev razstave britanskega imperija v Wembleyu. Razstava se znova odprla ter bodo sodelovali vsi dominijoni in kolonije.

Zaklad Aleksandra Velikega. Kmet Sa-
veljev v vasi Shamacha v okolici Bakuja je dobil L. 1913. od ruske vlade dovoljenje, da išče zaklad, ki ga je bil bojda tamkaj nekje zakopal Aleksander Veliki. Sedaj je ta kmet naznanil ruski sovjetski vladi, da je zaklad našel, a zahteva, da sovjetska vlada prepusti njemu tretjino zaklada, drugače ne pokaže zaklada. Bakuški sovjetski komisar je dal kmata zapreti in vodi sedaj preiskavo, koliko je resnice na kmetovi izpovedbi.

sv Masarykova družba za sociologijo. V Pragi se je pred kratkim ustanovila Masarykova družba za sociologijo. Njen namen je vsestransko pručevanje in poglobitev sociologije in socialnih ved, obenem pa razširjanje sociološke izobrazbe med najširšimi sloji, zlasti tudi potom šole in propagiranja socialnega duha v celokupni javnosti. Družba bo poleg drugega prirejala predavanja, kongrese, izdajala publikacije, ustanovila sociološko knjižnico in ustanovila strokoven časopis. Izreden član Masarykove sociološke družbe more postati vsakdo.

sv Splošna avstrijska gospodarska razstava v Beljaku. Na seji beljaških in ostalih avstrijskih gospodarskih krogov dne 4. t. m. so končnoveljavo sklenili, da prirede v tekočem letu v Beljaku splošno razstavo pod naslovom »Owa«. Zagotovljena je že tudi udeležba razstavljalcev iz Jugoslavije, češkoslovaške, Italije in Nemčije. S pripravami, za katere je dovoljenih 25 milijonov Ks, začne takoj. Razstava bo nameščena v neposredni bližini glavnega kolodvora in bo trajala od 30. maja do 15. junija 1925. Posle vodeči generalni ravnatelj razstavnega odbora je Aleksander Gracon, Beljak, Parkhotel.

sv Štrajk pomorščakov v Avstraliji. Iz Melbourne in Sidneya v Avstraliji poročajo, da je štrajk pomorščakov avstralsko plovbo popolnoma zavrl. Vlada zahteva od sodišča, da Zvezo pomorščakov diskvalificirajo kot protidržavno. S pomorščaki so solidarni tudi pristaniški delavci, ki bojkotirajo ladje, na katerih delajo štrajkolomci. V Sidneyu je prišlo med štrajkolomci in pristaniškimi delavci do krvavega spopada.

sv Nova slovaška avtonomistična stranka. Na Slovaškem se je te dni ustanovila nova samostojna avtonomistična stranka delavcev, malih posestnikov in malih obrtnikov. Stranka zahteva samostojen slovaški parlament v okviru češkoslovaške republike; vojno, zunanjo in finančno ministstvo naj bodo skupna. Vsaka občina imej pravico, da odloča o šolskem pouku; istotako zahteva stranka popolno versko svobodo. Stranka bo izdajala svoje glasilo, ki mu bo glavni urednik prof. Miha-lusz.

sv Zgradba sejmskih palač v Pragi. Ravnateljstvo praškega velesejma je te dni odobril načrte za zgradbo štirih stalnih sejm-skih palač, ki sta jih napravila arhitekta Fuchs in Tyl. Najvišja palača bo imela osem nadstropij.

sv Amerikanci kupujejo polarne otoke. Med Spitsbergi in Islandijo, med Skandinavijo in Grenlandijo leži v polarnem morju samotni otok Jan Mayen, imenovan po drugem svojem odkritelju, Holandcu Jan Mayen. Odkrit je bil otok leta 1611. Leži 71 stopinj severne širine in 9° zahodne dolžine od Greenwicha. Malokdo kdaj ta otok obišče; obstoji večinoma iz ognjenika Beerenberg, do 2545 m višine se dvigajočega, sedaj popolnoma zaledenelega. Poleti se planjavice ob obrežju pokrijejo z zelenim mahovjem in veliko ameriškega in sibirskega naplavljenega lesa vidiš ob obali. V »polarnem letu« 1883-1884 je preživila tu gori avstro-ogrsko polarna štacija in je ugotovila, da je Jan Mayen s 27 meglenimi dnevi na mesec najbolj meglen kraj na zemlji. Sedaj beremo, da je ta otok prodala norveška vlada nekemu Amerikancu za 15.000 dolarjev. Pravijo pa, da bi norveška vlada tega ne bila smela narediti; kajti Jan Mayen ni tako norveški kakor so na primer Spitsbergi, ki so jih leta 1920 velelviasti prisodile Norveški. O Jan Mayenu ne vemo nič drugega, kakor da je poslala norveška vlada leta 1920 britanskemu Zunanjemu uradu obvestilo, da je »neki norveški podanik otok zasedel«. Britanska vlada sicer proti zasedbi ni protestirala, je pa tudi ni uradno priznala. Otok ima že sedaj velik gospodarski pomen, ker je nastanjena tam brez-
žična štacija. Ta naprava služi prav posebno norveškim ribičem, ker jih opozarja na viharje, prihajajoče z Grenlandije, kolikor jih more pač v svojem območju zaseči. V bodočnosti bo pa otok zadobil menda posebno važnost: leži namreč na direktni črti preko-tečajnega zračnega prometa med Londonom in Beringovo cesto, vhodom v Veliki ocean — Japonska, Kitajska. To je itak samo vprašanje par let, kdaj se bo začel promet preko tečaja. Vzemimo karto in videli bomo, da je na primer razdalja London—Tokio preko tečaja dosti krajša kakor pa preko Rusije in Sibirije. Tedaj bo oživel tudi samotni Jan Mayen, polarni svet bo na za leto tidlo revnejši

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Ljubljana, 16. jan. 1925.

Cene živini, telet in prašičev v Ljubljani dne 16. januarja 1925. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 11—11.50, voli rejeni 10—15.50, voli za vprego 9—10, bikli lažji 9—9.50, bikli težji 10—11, krave rejene 8—8.50, krave klobasariče 6—6.50, teleta težja debela 15—16, teleta lažja 13.50—14, prašiči špeharji 16—17, prašiči peršutarji 14—15, prašiči zaklani po kakovosti 17—18, banški prašiči špeharji 22. — Kakor je bilo pričakovati, so cene vsemu blagu znatno nazadovale, tako, da se danes težko dosežejo zgoraj navedene cene in se le malo blaga proda. Kupčija je zato zelo klavirna, ker se mesarji drže zelo rezervirano in kupujejo le za sproti, kar je v negotovi konjunkturi vsled nestalnosti položaja jako razumljivo. Vse kaže, da se tudi sedanje cene ne bodo mogle držati in se je bati nadaljnjega nazadovanja cen. (K.)

Dunajski žviński trg. — Na dunajskem trgu je bilo dne 13. t. m. skupno 8868 komadov prašičev. Uvozile so: Poljska 6226 kom., Rumunska 2113 kom., Ogrska 397 kom., Avstrija sama 135 kom. — Cene: Prva debele svinje ak 26—26.750, srednje debele svinje ak 25—26.500, stare debele svinje ak 24 do 25.000, težke svinje ak 24—26.500, lahke svinje ak 23—25.000, angleške svinje ak 19.000—25.000. — Potek sejma je bil srednje živahen. Prodalo se je vse blago. Cene so precej poskočile in znaša porast pri kg ak 5000.

Dunajski žviński trg. 12. t. m. je bilo na trgu 2690 kom., kom. goveje živine. Uvozile so: Ogrska 789 kom., Češkoslovaška 88 kom., Jugoslavija 39 kom., Rumunija 616 kom., Avstrija sama je postavila na trg 1311 kom. — Cene: Voli la la ak 195—22.000, voli la 10 do 20.000, voli srednji 154—17.500, bušaki ak 13—16.000, bikli ak 13—16.000, krave ak 13 do 16.000, klobasariče ak 8—11.500. Potek sejma je bil srednji. Cene so ostale povečini neizpremenjene, samo bušaki in slaba živina se je podražila za ca ak 1000 pri kg žive teže.

Amerikanska mast, ki je notirala decembra pretek. leta povprečno dolarjev 45 za 100 kilogramov, je tekom tega meseca v ceni nekaj popustila. Danes notirajo fko Ljubljana pri odjemu najmanj 2500 kg: veliki sodi dol. 42.80, mali sodi dol. 143.05, zaboji do. 43.20, odnosno Din 27.20 in Din 27.30. Blaga je malo na razpolago. Kot napovedujejo poročila iz Amerike, je pričakovati stalno povišanje cen.

Žitni trg. Na žitnem trgu vlada izredna nejasnost glede cen radi vedno menjajočega se kurza Dinarja. Kljub temu pa lahko danes ugotovimo čvrstejšo tendenco na tem trgu, zvišanje cen pšenici vsled malega dovoza, visokih cen v Ameriki in nizkega kurza dinarja. O kurzu vlada še vedno precejšnje povpraševanje, vsled česar je cena isti za promptno dobavo poskočila na Din 210, pariteta Sremska postaja. Po krmilih, t. j. ovsu in otrobih ni prav nikakega povpraševanja in to vsled nizke cene mleka in velikih zalog sena.

Sladkorni trg. Cena sladkorju je postala v zadnjem času na svetovnem trgu nekaj čvrstejša, ker so se zaloge v prekomorskih pristaniščih skoro izpraznile. Pri nas se je tekom zadnjih 8 dni cena sladkorju menjala dvakrat. Najprvo je bila znižana cena za 0.50 Din, pretekli ponedeljek pa zopet zvišana za Din 0.40 pri kg. Današnja cena sladkorju znaša Din 13.50 za kristal ter Din 15 za kocke pri odjemu celega vagona fco post. Ljubljana ter plačilu v 8 dneh po odpošiljavi blaga iz tovarne.

Strošnice. Kljub pričakovanju trgovcev z deželnimi pridelki kakor tudi kmetovalcev samih se cena fižolu še vedno ni prav nič utrdila ter po tem blagu še vedno ni nikakega povpraševanja. Cene so v ožgled skoku dinarja zopet nazadovale.

Dinar. Na včerajšnji curiški predborzi je notiral dinar 8.30—8.60. — Na sklepni borzi pa je padel srednji tečaj od 8.50 na 8.35 in to vsled vpliva zagrebske in belgrajske borze, kjer so se vse tuje valute in devize, z izjemo Italije, dvigale. Na včerajšnji zagrebski borzi so bile zopet vse tuje devize čvrste (z izjemo Italije, ki je zopet padla na svetovnem trgu) in Narodna banka je tako v Belgradu, kakor v Zagrebu krila vse potrebe. Tudi po borzi so bila vsa tuja plačilna sredstva zelo čvrsta.

Znižanje cenika za zavarovanje valute. Za dobo od 15. do 31. januarja t. l. je generalni inšpektor ministrstva financ znatno znižal cenik za zavarovanje valute, kakor velja za lesne izdelke. Nove postavke so esdaj vsaj deloma prilagodene cenam, ki se daje do seči za lesne izdelke v situaciji, ki je nastala po oslabljenju lire napram dinarju.

Na konferenci lesne industrije, ki se je vršila 12. in 13. t. m. v Belgradu, so zahtevali zastopniki lesne stroke, da se zavarovanje valute za izvožen les sploh ukine, ker je vsak izvoznikar že itak primoran prejeti inozemsko valuto kakor hitro mogoče zamenjati v dinarje, da dobi za obratovanje potrebni kapital. Izdajanje uverenj povzroča izvoznikarjem nepotrebne stroške, ker si zaračunajo banke za izstavitve istih relativno visoke pristojbine. Tudi dela Narodna banka dobro kupijo z ono tretjino valute, ki se ji mora dati od izvoznikarjev na razpolago po deviznem pravilniku, ker zamenjuje tujo valuto vedno za nekaj točk pod dnevnim kurzom ter oškoduje tako znatne interese.

Upati je, da bo ministrstvo financ zavarovanje valute pri izvozu lesa čimprej ukinilo.

Pomanjkanje soli. Pomanjkanje soli v Sloveniji postaja vsak dan bolj akutno, kar ne zadene samo konzumentov, temveč tudi peke in usnarje. Vsi imajo do sedaj radi brezbriznosti monopolne uprave velike izgube. Konzument pa je ob mnogo časa, ki ga je izgubil dosedaj z beganjem za iskanje soli. Na vsa vprašanja, kdaj pride sol, prejmete lakoničen odgovor: »Ne znamo.«

Promet v sušaškem pristanišču l. 1925. Dne 24. februarja lani je bil Sušak evakuiran. Promet parnikov nerednih ladij je bil l. 1924:

198 s 157.942 reg. tonami, parnikov rednih linij pa 1469 s 184.006 reg. tonami, jadrnice 519 s 21.693 reg. ton. Skupni promet je lani znašal 12.017 vagonov raznega blaga, 1028 vagonov vina, 4674 vagonov less, torej skupno 17.719 vagonov. Promet potnikov v sušaškem pristanišču je izkazan sledeče: I. razred 17 tisoč 693, II. razred 6422, III. razred 70.324, skupno 94.439 potnikov. Največji potniški promet je bil v mesecih: julij, avgust in september.

g »Banco Adriatico« v konkurzu. — Nad imovino »Banco Adriatico« je odprt konkurz.

g Borza v Solunu. V Solunu nameravajo ustanoviti popolno borzo.

g Zlata pariteta za carinska plačila Ogrski. Iz Budimpešte poročajo, da je finančni minister odredil, da je treba pri carinskih plačilih zaračunavati od 15. do 31. januarja t. l. zlato krono po 14.900 papirnatih kron.

g Narasčanje hranilnih vlog na Ogrskem. V teku meseca decembra 1924 so narasle hranilne vloge pri 13 največjih budimpeštanskih bankah in pri poštni hranilnici od 212 na 213 milijonov zlatih kron. V teku druge polovice leta 1924 so hranilne vloge narasle za 200 odstotkov.

g Narasčanje cen na Ogrskem. Indeks blagovnih cen v veletrgovini na koncu meseca novembra 1924 23.095, 31. decembra lani pa 23.466 točk.

g Porast cen pšenici v Ogrski. »Az Est« poroča, da so cene madžarski pšenici na 600 tisoč mK za met. stat. t. j. višina, kakor še ni bilo registrirane od leta 1870. dalje.

g Rusko gospodarstvo v letu 1924. Moskovski dopisnik »Prager Presse« javlja: Posejana površina se je napram letu 1924 povečala za 8 odstotkov (površina tehničnih kultur se je povečala celo za 20 odstotkov). Število goved je naraslo od leta 1923 na 1924 za 24 odstotkov, število prašičev pa za 65 odstotkov. — Industrijska produkcija je povprečno narasla za 33 odstotkov, produkcija lahke (tekstilne itd.) industrije za 43 odstot., produkcije težke (metalurške, rudarske itd.) industrije pa samo za 23 odstot. Množina natovorjenega blaga je narasla za 35 odstotkov. Obtok bankovcev se je povišal na 2 in polkratno višino. Trgovinski promet na borzah je narasel za 40 odstot. — V primeri z zadnjim letom pred izbruhom svetovne vojne je odstotna višina sedaj: pri posejani površini 87 odstotkov, pri industrijski produkciji v začetku leta 43 odstotkov, na koncu leta 1924 pa približno 57 odstotkov, množina na železnihah natovorjenega blaga 47 odstotkov, obtok plačilnih sredstev 25 odstotkov. Gospodarski stroj svetovet dela približno s polovico intenzivnosti leta 1913.

g Zlata pariteta angleškega funta. Kakor poroča »Morning post«, je sklenila »Bank of England« z newyorški Reserve-bank pogodbo o vzdrževanju zlate paritete angleškega funta šterlinga. Za sigurnost stabilizacije angleške valute se obvezuje Reservebanka v Newyorku k ožjemu sodelovanju z »Bank of England« in bo ali stavila na razpolago kredite v zlatu ali pa odpošiljala zlato v London. Obe banki bosta vodili enotno politiko tudi v vprašanju diskontne obrestne mere.

Borze.

16. januarja 1925.

DENAR:

Curih. Belgrad 8.35 (8.50), Budimpešta 0.007170 (0.007170), Berlin 123.60 (123.60), Italija 21.05 (21.40), London 24.85 (24.86), Newyork 519.50 (519.30), Pariz 28.15 (27.83), Praga 15.60 (15.5750), Dunaj 0.0073 (0.0073), Bukarešt 2.65 (2.65), Sofija 3.75 (3.75).

Zagreb. Italija 2.4910—2.5210 (2.54—2.57), London 297.80—300.80 (294.50—2.9750) Newyork 61.45—62.45 (61.25—62.25), Pariz 3.41—3.45 (3.3025—3.3525), Praga 1.8550—1.8850 (1.8390—1.8690), Dunaj 0.0875—0.0895 (0.0865—0.0885), Curih 11.9250—12.0250, (11.85—11.90).

Dunaj. Devize: Belgrad 1134, Kodanj 12580, London 339300, Milan 2864, Newyork 70935, Pariz 3847, Varšava 13610.

Valute: dolarji 70.460, angleški funt 337500, francoski frank 3830, lira 2830, dinar 1133, češkoslovaška krona 2114.

Praga. Devize: Lira 137, Zagreb 54.75, Pariz 184.625, London 162.30, Newyork 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI:

Ljubljana, 7% in vest. posojilo iz l. 1921. 65.50 (blago), 2½% državna renta za vojno škodo 126—131, Celjska posojilnica d. d., Celje 210—218, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 226 (cenar), Merkantilna banka, Kočevje 124—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 890—904, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 153 (blago), Zdržene papirnice Vevče 109 (denar), 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 91 (blago).

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 113—115, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 61—61.50, Ljubljanska Kreditna banka, tu 226—227, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 890—900, Slavonska banka, Zagreb 80—85, Dionično društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 62.50, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 715—725, Narodna šumska industrija 50, Guttman 750, Slavonija 61.50, Trboveljska premogokopna družba, tu 410, Vojna odškodnina 127.50—130, 7% drž. invest. posojilo 65—66.

Dunaj. Zivnostenska banka 864.000, Alpine 389.000, Greinitz 144.000, Kranjska industrijska družba 775.000, Trboveljska družba 474.000, Hrvatska eskompt. banka 122.000, Leykam 170.000, Jugoslav. banka 121.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 68.000, Avstr. tvornice za dušik 185.000, Guttman 840.000, Mundus 915.000, Slavonija 67.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, 20, 25, 30, 4 m dolž., monte, fko meja 560—580, hrastovi hodi od 40 cm premera naprej, brez grč do 2 m, 3—6 m dolžine, fko meja tranz. 1300—1450, hrastove paralelne deske, 2.65 dolž., 42 mm debel., 18—30 cm širine in 2.85 dolž., 52 mm deb., od 18—30 cm šir., zdravo, lepo blago, 70% I., 30% II., fko meja 3 vag., 1300—1320 (zaklj. 1300), bukova drva, 1 m dolž., sept. seč., fko nakladalna postaja 21—22. — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fko Ljubljana 445 (denar), pšenica bačka, fko bačka postaja, 75/76 kg, 2% prim. 450 (denar), pšenica banatska, fko banatska po-

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevlel Peter M. Cernigoj.

(Konec.)

69

»O Amenova Jutranja zvezda,« je začel, »ko si nocoj zapustila naše taborišče, je prišel k nam sel od očeta bogov —«
»Počakaj, o veliki duhovnik,« ga je prekinila Tua. »Vašega taborišča nisem zapustila, ker se nisem nikoli mudila tamkaj in ker dve dolgi leti nisem stopila na sveta egipčanska tla. Ne, odkar sem zbežala iz Memfide, da se rešim smrti in še hujšega — sramote prisiljene poroke z Abijem, svojim stricem in faraonomim morivcem.«

Tedaj se je veliki duhovnik obrnil in pogledal po poslušavcih, navzoči pa so strmeli v kraljico.

»Oprosti,« je rekel, »toda kako je to mogoče, ko smo dve leti gledali dan za dnem tvoje veličanstvo živo med seboj kot Abijevo ženo?«

Tedaj je Tua pogledala Asto, ki je stala ob njej, visoka in plemenita Asti pa se je ozrla k velikemu duhovniku in dejala:

»Mene poznaš, kajne?«

»Da, gospa,« je odgovoril, »poznamo te. Ti si bila žena Mermesa, zadnje mladice kraljevskega drevesa, in si mati tistega gospoda Ramesa, proti kateremu smo šli v vojsko. Dobro te poznamo, o največja med vsemi prerokinjami Egipta, gospa skrivnosti. Toda mislili smo, da si poginila v Sekhetinem templju v Memfidi, kjer je umrl faraon. Sedaj razumemo, da si tedaj le izginila, ker si čarodajka.«

»Kaj nosite s seboj?« je vprašala Asti in se ozrla na nosilnice.

»Pripeljite jetnike,« je rekel veliki duhovnik.

Tedaj so razgrnili zavese in vojaki so dvignili Abija, Kakuja in Meritro, ki so

bili zvezani z vrvmi, iz nosilnic ter jih postavili pred kraljico na noge.

»To so pravi faraonovi morivci, oče, ki so hoteli tudi mene osramotiti. Zakaj mi žališ oči s tem pogledom?« je vprašala Tua nevoljno.

»Veličanstvo, ker je tako ukazal božji sel v podobi berača,« je odgovoril veliki duhovnik. »Sedaj razumem, da so prišli zato semkaj, da jih sodiš za umor faraona, dobrega boga, ki je bil tvoj oče.«

»Ali bo žena sodila svojega soproga?« ga je prekinil Abi.

»Človek,« je rekla Tua, »nikoli nisem bila tvoja žena. Kako bi bila mogla biti tvoja žena, ko te nisem videla izza faraonove smrti? Poslušaj sedaj in ti čujte vsi drugi povest o čudnih dogodkih, ki so se primerili. Ob rojstvu — in ti, veliki duhovnik, moraš to vedeti — mi je Amen dal Kaja, duha v meni, da me brani v vseh nevarnostih. Nevarnosti so prišle in čarodajka Asti, moja rednica, je izgovorila besede, ki jih jo je naučil duh moje božanske matere Ahure, in je priključila duha iz mene, tako da je ostal tamkaj, kjer sem sama bila nekoč, in postal Abiju žena, menda žena, kakršne ni imel doslej še noben mož. Mene pa je moj oče Amen rešil in z menoj Asto in je naju prepeljal na solnčni ladij v daljne dežele, naju čuval v mnogih nevarnostih, dokler nisva prispeli v mesto Napato, kjer sva našli nekega mojega služabnika, ki ga slučajno — ljubim,« in je pogledala Ramesa ter se nasmešnila. »Med tem je moja senca izvrševala delo, ki ji je bilo odločeno, in je vladala v Egiptu ter Abija ugonabljala. Nocoj pa se je vrnila k meni in nihče več je ne bo videl, razen morda v mojem grobu, kadar umrem. Sedaj sodi, ali je moja povest resnična in ali sem prava Neter-Tua, Amenova hči,« in je odpela obleko na vratu ter pokazala sveto znamenje, ki ji je bilo utisnjeno na prsih, in pristavila:

»Veliki duhovnik bo poznal to znamenje, zakaj videl ga je ob mojem rojstvu.«

Starec je stopil bližje, pogledal in rekel: »Je znamenje. Amenova zvezda nam sije tukaj in nobena druga. A vendar ne razumemo. Razloži nam ti povest, o Asti.«

Tako je Asti pristopila in poročala o vsem, ne opustivši ničesar, in nato je Rames povedal svojo zgodbo, h kateri je tudi Tua nekaj malega pristavila; čeprav je solnce že bilo visoko, preden so končali, se ni nihče naveličal poslušati razen Abija, Kakuja in Meritro, ki so slišali v vsaki besedi svojo smrtno obsodbo.

Ko so slednji končali, je zavladala v dvorani velika tišina, zakaj jeziki poslušavcev so bili zavezani. Slednjič je veliki duhovnik, ki je ves ta čas stal s sklonjeno glavo, dvignil oči proti nebu in vzkliznil:

»O Amen, oče duha te kraljice, razodeni sedaj svojo voljo, da jo spoznamo in izvršimo!«

Zopet je bilo nekaj časa tiho, dokler se ni v mračnem svetišču, kjer je stal kip boga, zaslišal ropot, kakor da tolče nekdo s palico po granitnih tleh. Nato so se razgrnili zastori svetišča in med njimi se je pojavila postava starega, bradatega moža, kamenitih oči, ki je bil opravljen v beraško obleko. Bil je človek, ki sta ga Tua in Asti srečali v puščavi in ki jima je pojedel hrano. Bil je človek, ki ju je rešil v palači puščavskega kralja. Bil je tisti, ki je preteklo noč hodil po Abijevem taborišču.

»Jaz sem sel, ki ga ljudje že od nekdaj kličejo za Keferja,« je rekel. »Jaz sem prebivalec v puščavi, ki so ga poznali vaši očetje in ki ga bodo poznali vaši sinovi. Jaz sem tisti, ki iščem ljubezni in ki jo plačujem v življenju in smrti. Jaz sem pero boga Thotha, ki vse zapisuje, jaz sem bič Osirisov. Jaz sem glas Amenov, boga nad bogovi. Čuj me, egipčansko ljudstvo — vse te reči se niso zgodile brez namena, marveč, da zveš, da je v nebu previdnost in na zemlji pravica in sodba po pravici. Faraona, dobrega služabnika božjega, je pedlo umorila njegova lastna kri, ki ji je zaupal. Neter-Tua, njegova hči in Amenova

hči, je bila obsojena v sramoto. Rames, potomec kraljevskega rodu, je bil poslan v nevarnost in smrt, daleč od nje, ki jo je ljubil in ki je na povelje božje, katero vlada človeška srca, ljubila njega. Tak je ukaz bogov: Ta dva naj se poročita in naj prevzameta dediščino Egipta ter priključita nanj mir in moč. Kar se pa tiče morivcev in čarodejev — in je pokazal na Abija, Kakuja in Meritro — »denite jih v Amenovo svetišče in tam naj čakajo njegove sodbe.«

Tako je govoril sel Kefer in je izginil, kakor je prišel in nihče tega rodu ga ni videl nikoli več.

Nato so pograbili Abija, Kakuja in Meritro ter prerazali njih vezi. Vrgli so jih v temno svetišče pred veliki kameniti kip boga. Zaprli so duri za njimi in jih pustili tamkaj, da so tožili in kleti, veliki duhovnik Amenov pa je združil roke Ramesa in Tue ter izjavil, da sta za večno mož in žena.

Ko se je to izvršilo, sta se faraon in njegova kraljica peljala v zlatem vozu skozi čete Egipčanov ter sprejemala njih poklone, preden odrineta proti severu v Thebe. Ko se je stemnilo, sta se zopet vrnila in drugi ob drugem sedela pri sva-tovščini in Tua je zopet zaigrala na svojo harfo iz slonove kosti in zlata ter zapela staro pesem o človeku, ki je mnogo tvegal za ljubezen in dosegel nagrado.

Tako je v teh mračnih, pozabljenih letih radost objela Ramesa in Tuo, Amenovo Jutranjo zvezdo, in živi še vedno z njima v novem nesmrtnem kraljestvu, ki sta si ga pred davnim, davnim časom pridobila.

Toda ko je modra Asti zjutraj odprla velika vrata in pogledala v Amenovo svetišče, je videla strašen prizor. Pred nogami božjega kipa je ležal Abi, ki je umoril svojega brata, in čarodaj Kaku in izdajalka Meritro, vsi mrtvi, umorjeni po lastni roki ali medsebojno poklani, in kameniti oči boga so strmele vanje.

staja, 73/74 kg, 3% prim. 425 (denar), kuruza, nova, del., umetno sušena, fko Ljubljana (blago) 230, kuruza nova, par. Vinkovci, gar. (blago) 215, ajda domača, fko Ljubljana (blago) 325, proso domače, fko Ljubljana (blago) 325, oves bački, fko skladišče Ljubljana (blago) 360, laneno seme, fko Ljubljana 650 (denar), otrobi pšenični, fko gorenska postaja (blago) 215, krompir, fko dol. postaja (blago) 156.

Novi Sad, Pšenica 430 do 440, kuruza 190 do 195, moka bazis 500 do 615 do 640. Polžaj živahnejši.

Naznanila.

Družabni klub ima drevi svoj sestanek v Akademskem domu (ne v Rokodelskem domu). Občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v soboto 31. jan. ob 3 popoldne v prostorih Slov. Matic, Kongresni trg 7. — Dnevni red: 1. Poročilo odbora in nadzorstva. 2. Sprememba pravil. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Rуска Matica. V nedeljo 18. t. m. se bo ob 15 vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje g. Mihajla Hrisogonova, učitelja risanja na ruski šoli v Ponovičah, o predmetu:

»Metoda v pouku risarja, ki temelji na pro- učavanju otroški psihi«. Predavanje bo ilustrirano z otroškimi risbami. Vstop prost.

Pevsko društvo »Zora« na Ježeli priredi v nedeljo 18. jan. ob 3 popoldne v Društvenem domu koncert. Ker je čisti dobiček namenjen za spomenik v vojski padlim in pogrešanim vojakom se vsi vabite.

Vabilo na redni občni zbor L. slovenske tovarne mineralnih vod, sodavice in brezalkoholnih pijač, registrirane zadruga z omejenim poročstvom v Ljubljani, ki se vrši v sredo, dne 28. januarja 1925 ob 3. uri popoldne v go-

stilniških prostorih g. Kavčiča, Privoz št. 4. — Dnevni red: 1. Citanje zapisnika. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odboritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. Sklep o event. likvidaciji. 9. Sprememba pravil. 10. Raznosterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnstvo. — O p o m b a: Drugi odstavek § 23. zadrugnih pravil se glasi: Ako jih ni ob določeni uri toliko navzočih, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev.

Zasebni učni za. od Ant. Rud. Legat v Mariboru

Novi tečaj za strojeписje, slovensko in nemško stenografijo, knjigovodstvo in srbo-brvaščino (tudi po-amezni pouk) začatek dne 3. februarja 1925.



Vpisovanja in prospekti v specialni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7,

telefon .00. Nobene podružnice! Lastna specialna delavnica za popravila pisarniških strojev.

Zahvala. Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so ob smrti prerano umrlega soproga, sina in brata, gospoda

Antona Ruparja

vil. žin. gen. direkcije drž. žel. v Beogradu izrazili svoje sožalje. Hvala tudi vsem onim, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in onim, ki so mu poklonili krasne vence. Osobito se pa zahvaljujemo gospodinu kolegom beogradske in tukajšnje direkcije za vse izraze sočutja in sožalja.

Ljubljana, dne 17. januarja 1925.

Rodbina Rupar-Kunaver.

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrde ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

Prodajalna

Z MEŠANIM BLAGOM v industrijskem kraju, 3 ure od Ljubljane, sredi trga, s 3 letno zelo ugodno najemno pogodbo, se z lokalom, opravo in blagom ODDA pod zelo ugodnimi pogoji. — Založna približno 100.000 dinarjev se odda z jamstvom, event. proti plačilu v obrokih. — Ponudbe je nasloviti pod »PRODAJALNA št. 313« na upravo »Slovenca«.



Ugodno kup.š:

nočavice navadne Din 19—
nočavice svilene flor Din 39—
volnene jopice Din 68 — in 98 —
zimske rokavice Din 25—
Crep de chine Din 95—, 130—
damska srajca Din 39— ter drugo blago po konkurenčnih cenah pri A. Sinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Naznanilo.

Vsled smrti mojega soproga VIKTORJA KORSIKA, cvetličarna, export svežih cvetlic, trgovca z deželnimi pridelki in semeni, naznanjam p. n. občinstvu in vsem dosedanjim odjemalcem, da sem gori omenjene obrti prevzela jaz in da jih bom še nadalje vodila in izvrševala pod imenom

Viktor Korsika naslednik.

Priporočam se vsem dosedanjim p. n. odjemalcem in p. n. občinstvu, da ostanejo še nadalje moji odjemalci ter jih zagotavljam, da bodo tudi pod mojim vodstvom postreženi v polni meri in v njih popolno zadovoljstvo.

S spoštovanjem

Viktor Korsika naslednik FRANJA KORSIKA.

100.000 Din

bi vložil bančni uradnik v kako večje trgovsko ali industrijsko podjetje, kjer bi mogel dobiti trajno nameščenje kot BLAGAJNIK. — Navedena vloga more obenem služiti kot garancija. Garancijsko pismo, vključba ali vložna knjižica se želi. — Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod štev. 15.

ITALIJANSKO, NEMSKO, FRANCOSKO uči začetnike. Ponudbe upravi pod »1925«

Ženitev.

Vdova-srednjih let, zelo osamljena — želi znanja v svrhu mojitve z dobrosrčnim gospodom od 38 let naprej, ki bi imel stalno drž. službo. — Le resne, neomnimne dopise s sliko na upravnishvo lista pod šifro: »Osamljena« št. 301.

Kmetje — pozor!

Prostovoljno se proda cela KMETIJA, njive, travniki, gozdi, skupno 40 oralov s hišo in vsemi gospodarskimi poslopji, vse zidano in v najboljšem stanju na Kupljeniku št. 6, pošta Bohinska Bela. Podrobne informacije se dobi na licu mesta.

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovici ali zelo znižani cen. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno.

Samostojna knjigovodkinja

z mnogolet. prakso, bilančno pripravi dvostavnu ameriškega sistema, izvešana v vseh pisarniških poslih (slov.-nemške korespondence, strojeписja, blagajništva), z lepo pisavo, vajena natančnega poslovanja, želi takoj PREMENITI SLUŽBO. Blagohotna vprašanja nasloviti na prof. C. Ljubljana, Rimska cesta 7, prišilje levo, vrata 1. 311

Dobro idoča ZAGA

s parno lokomobilno 40—50 konjskih moči, polnojarmenik 75 cm širok in cirkular, napredaj po nizki ceni radi družinskih razmer. Stroji se tudi lahko prestavijo. Ponudbe pod naslovom: »VALJČNI MLIN« Poljane.

Lepo puranovo in kokoške PERJE

prodaja prav poceni, kakor tudi lepe, mlade

PRAŠICE ZA REJO

Fr. Podlipnik

trgovec, Novi Marof.

Izredna prilika

za hotelirje, kavarnarje, lekarnarje itd.

Prodaja se po zmerni ceni več hektolitrov pristnega, starega kraskega »PIKO-LITA«. — Event. vzorci ter pojasnila dne 21. in 22. januarja od 2 do 3 popoldne, Ljubljana, Krakovski nasip št. 6, II. nadst. 306

FOTOAPARAT 13x18

Steinheil München (Ugofokal, Doppelanastigmat, Doppelautzug), 7 kaset, še v dobrem stanju, prodam. — Poizve se v upravi št. 290.

TRGOVSKI LOKAL

se odda takoj v najem z več stanovanjskimi sobami, ter skladišče na prometnem kraju na deželi. Naslov v upravi lista pod št. 257.

Šamot

OPEKO in MOKO (češko) priporoča

F. HOCEVAR

Dunajska cesta 36, Ljubljana.

POMOČNIKA

agilnega, mlajšo moč, ki je verziran v mešani stroki, in

UCENCA

zdravega, krepkega, poštenih staršev, sprejme takoj P. KOREN preje ŠTERK — trg. meš. blaga — Črnomelj.

NAPRODAJ

LESENA BARAKA

tik trafike na držav. kolodvoru v Šiški. — Ogleda se lahko v petek in soboto med 3. in 5. uro popoldne in v nedeljo med 10. in 12. uro popoldne. 282

Tone Malgai

pleskar in ličar, sobo in črkošlikar,

Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Zg. Šiška 121.

Naročila se sprejemajo Kolodvorska ul. 6.

Marija Vezjak

STROJNA PLETARNA

- V MARIBORU -

Vetrinjska ulica št. 17,

priporoča vsa v stroko spadajoča dela po zelo

nizkih cenah.

POSTREŽBA TOČNA!

PREPRICAJTE SE!

Specijelno emaširanje

dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinaste predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličarska, sobo- in črkošlikarska dela po zelo ugodnih cenah.

Franc Bokal

Celovška cesta št. 65 -

Zgornja Šiška, poleg mi. nice.

Proda se HIŠA

S STARO RENOMIRANO

DOBRO IDOČO TRGOVINO

ležeča ob železnici v nekem

meatu Gorenjske ozir. skupno z moderno urejenimi go-

sposodarskimi poslopji, sadni vrt, zemljišča, gozdovi kakor tudi živi in mrtvi inventar. — Vprašanja pod »Gorenjsko« št. 24 na upravo »Slovenca«.

GLASOVIR

uči začetnike. Ponudbe na upravo lista pod: »1925«.

PROSTOR

ZA DELAVNICO

iščem v mestu, event. prireditve, prezidava ali čiščenje na lastne stroške. Ponudbe na upravo pod šifro: »SELITEV«. 310

Naprodaj je LOVSKI PES, istro-keltski brak. Ima rodovnik. Ogleda se v Smledniku št. 19. 308

Pekovskega VAJENCA

sprejemem. IVAN PRAVST, KRANJ. 307

KRAVA

prilpavna s četrtim teletom, dobra mlekarica, se vsled pomanjkanja prostora prodaja v Ljubljani (Trnovo), Cesta v mestni log št. 31. 314

LEPA SPALNICA

politirana in jedilnica, radi selitve ugodno naprodaj v Vegovi ulici št. 10. 304

GOSPODIČNA

vajena vsega gospodinjstva, želi mesta gospodinjke. Plača postranska stvar. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Zanesljiva« 302.

Sprejem priprato, zanesljivo DEKLICO

za svojo, nad 12 let. Prednost imajo sirote. Izključene tudi niso starejše osebe, katerim je do mirnega, udobnega življenja. Dopine je poslati pod »Lepa prihodnost« št. 289 na upravo lista.

ZASTOPNIK

ki je v Ljubljani po kavarnah, gostilnah, delikatesnih trgovinah dobro vpeljan, ISČE tvornica šampanjca in desertnih vin. Ponudbe pod »ZASTOPNIK« na »Publicitas« D. D., oglasni zavod v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 7, II. nadstropje. 271

Prodajalka

z dobr. spričevali želi mesta v manufakturni ali kak drugi trgovini. Vešča je tudi nekoliko šivanja. Poizve se v upravi lista pod 252.

DEKLICA.

Sprejme se 16-letna deklica kot UCENKA v trgovini z mešanim blagom, z boljšim šolskim spričevalom poštenih staršev. — Ponudbe pod šifro »Deklica št. 225« na upravo »Slovenca«.

Šivilje, pozor!

Pliširanje vseh vrst — Ažuriranje — Entlanje in obločene gumb e izdeluje najceneje in najhitreje

BELIHAR I VELEPIČ

Ljubljana VII, Sp. Šiška — Kolodvorska ulica št. 150.

Jecianje

In vsa druga motenja govora, ki obtežujejo življenje tudi najbolj nadarjenim, se radikalno in za vedno odstranijo pri osebah vsake starosti in stanu po novo predelani metodi prof. Neumanna, ki se opira na naravni temelj jezikovnih zakonov. Nad 500 zahval in priznalic od oseb, ki so trpele na motenju govora ter od ugled. zdravnikov in strokovnjakov.

Prijave se sprejemajo v nedeljo, ponedeljek in torek 18., 19. in 20. januarja v hotelu »SLON«, I. nadst., soba 18, med 10.—1. in 3.—5. uro.

SVINJSKA ČREVA

najboljša kvaliteta, nudimo po 1.40 Din za meter, franko s poštno dostavo. Na poskušajo pošljemo tudi vzorec od 5 kg. — Nadalje nudimo suha GOVEJA ČREVA, prima, po ceni 1.— Din za meter. — Kupujemo TELEČJE ŽELODCE in telečje MEHURJE po najbolj ugodnih dnevnih cenah.

»JUGOČREVA«, Zagreb, Petrova ulica 2 a.

Prvi B. S. A. uspehi na kontinentu v novem letu.



Stajerska zimska kvaliteta vožnja 4. januarja 1925.

Med 45 konkurenti

Dve častni nagradi

Najboljša kvalifikacija med vsemi motociklisti. Zastopstvo za Jugoslavijo: JUGO-AUTO, d. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Kalo! TEKMA! Halo!

Ker hočemo našo kremo za čevlje, znamka »Lebin«, obsirno vpeljati in vsakogar prepričati o izvrstni kvaliteti, smo razpisali natečaj, ki se vrši od 1. januarja do 15. februarja 1925.

NAGRADE:

1. nagrada 1000 Din v gotovini. — 1. nagrada 40 duc. kreme »Lebin«. — 1. nagrada 20 duc. kreme »Lebin«. — 1. nagrada 10 duc. kreme »Lebin«. — 12. nagrad ¼ kg kreme »Lebin«.

POGOJI: Vsak tekmovalac mora: 1. rešiti uganko; 2. poslati v pismo svojo natančno naslov ter priložiti 10 Din. — Vsak tekmovalac dobi po pošti 1 skatlo kreme »Lebin«, četudi ni uganke pravilno rešil. Na vsakem ovitku bo označena številka dotičnega tekmovalca. — Zrebal se bo dne 15. februarja ter pride za prvo nagrado brzojavno obvestilo, za vse druge pa pismeno.

Uganka: van, Ba, ber, E, Ljub, vem, No, lja, va, I, nat, na. I. mesto na Kranjskem. — E. prva ženska na svetu. — B. kje se največ žita v Jugoslaviji pridelava. — I. ime moškega spola. — N. mesec v letu.

Pismo je poslati na:

Kem. tvornico »LEBIN«, Hoče pri Mariboru.

Royal Mail Line



Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. Stav. 17.

Redni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v

Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda, — Kabine 3. raz. z 3 in 4 posteljami

Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagijerjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva »ROYMAILFAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro: Srpska Pometna banka v Sarajevu in Gruziji.

Dopisovanje v vseh jeziki.

Naslov za brzojavke: Prometna banka.